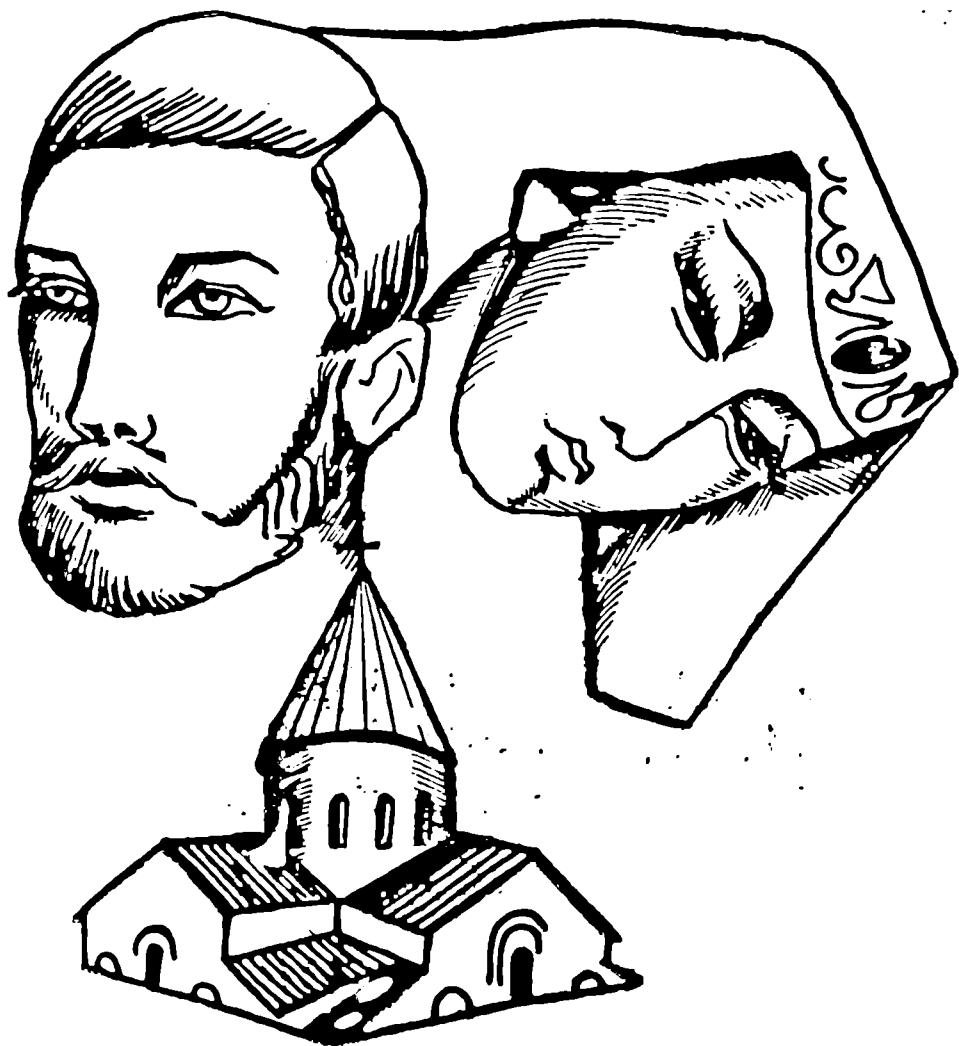

მიხეილ ზანდუკელი

გეომეტრიის ფურცლები

გაერთიანებული „გულანი“

თბილისი — 1993

ძვირფასო მკითხველო, ეს ჩვენი პირველი შეხვედრაა, — ჯერ არაფერი გამომიქვეყნებია. ლექსებს ბავშვობიდან, მაგრამ მეტად იშვიათად, პერიოდულად, ჰარბემოციათა ზეგავლენით ვწერდი.

თუ ჩემი ყოვლად უპრეტენზიო, პირადი განცდების საფუძველზე წარმოშობილი სტრიქონები, თავისი სიწრფელითა და უშუალობით, ოდნავ სიამოვნებას მოგვრის ვინმეს, ეს ჩემთვის დიდი ჯილდო იქნება.

ულრმეს მადლობას მოვახსენებ ქალბატონ დოდო ქუმბურიძეს, რომელმაც, ჩვეული ვულისხმიერებით, ჩემს ლექსებს რედაქტირება გაუკეთა და მათი წიგნად გამოკემა გამაბედინა.

პირველ წიგნს ეუძღვნი მამის, ქართული კინოს მსახიობისა და რეჟისორის, სანდრო ჯალიაშვილის ხსოვნას.

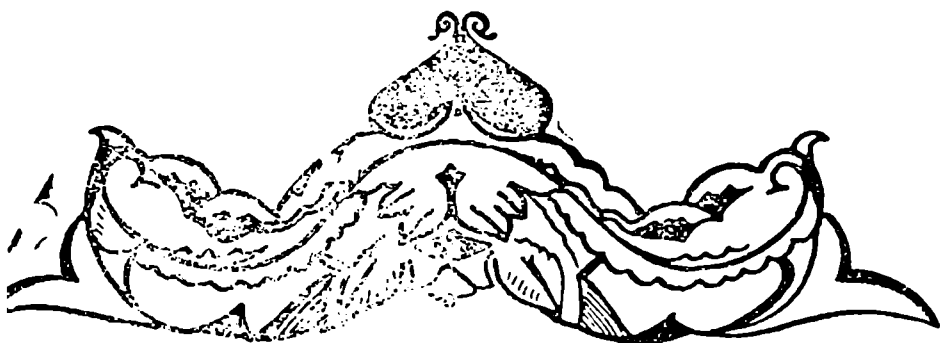
ავტორი

რედაქტორი დოდო ქუმბურიძე

მხატვარი დალი ქადაგიშვილი

ტექნიკური რედაქტორი შოთა კობიაშვილი

წიგნი გამოდის ავტორის ხარჯით

მუღამ გლოცავ

მე მაფიქრებს საქართველოს ბედი,
მე განვიცდი ჩემს სამშობლოს ტკივილს.

ტერენტი გრანელი

როცა სიზმრებში ვთვლემ
და როს დარდებში მღვიძავს, —
მე გლოცავ მხოლოდ შენ,
ჩემო ძვირფასო მიწავ.

როს ვეთხოვები მზეს,
ვეჩურჩულები მისანს,
ვეძებ სამოთხის გზებს,
კაცის ცხოვრების მიზანს.

ყველას ვუწოდებ მტერს,
ვინც ვნებს მშობლიურ მიწას,
ვინც მას უმდაბლებს კერს,
ვინც მის ღირსებას ბილწავს.

შემოდგომის მზე

და ყველაფერი როგორ ნაზდება,
როცა ახლოა მზე შემოდგომის.

გალაკტიონი

მზე ჩადის და
სული მაინც მღერის,
სიკვდილამდე ლამაზ გზებით სულ ვივლი;
კვლავ მაღელვებს შემოდგომის ფერი
და მაწვალებს შენი ნახვის სურვილი.

ცხოვრებისგან ვერ მივიღე ბევრი,
მქონდა სიტკბოც,
სულში გამოწურვილი...
კიდევ მომფენს ნათელს სექტემბერი,
სანამ მომკლავს შენი ნახვის წყურვილი.

გაფრენილი ახალგაზრდობა

ახალგაზრდობის წლები ბრწყინვალე
ურცხვად წამგლიჯეს მარტის ქარებმა...
სშირად,
ვით ბადრი მთვარის სინათლეს,
წვიმის ღრუბელი რად მეფარება?
აუხდენელი,
წრფელი ოცნება
სადღაც წაიღეს შავმა ქორებმა
და ის,
რაც გუშინ მე ვერ მოვძებნე,
უკვე საოცრად დღეს მეშორება!

ჩოქვით დავიარე
დალოცვილი მხარე,
ანგელოზთა კვალი,
სხივთა საჭირითო.
სადაც მიველ, — თვალიც,
გულიც გავახარე,
ქართლის თუნდაც ქარებს
როგორ განვეერიდო?!

შენ მიბრუნებ ხალისს,
შენგან ვიკრებ ძალას,
წარუშლელი მიწის
სილამაზევ დიდო;
სულს თუმც უჭირს, მაინც,
შენით დაფრენს მალლა,
ლურჯო ცაო, ჩემთა
ფიქრთა გზავ და ხიდო.

მესახები მხსნელად
და ვისწრაფვი შენთან,
კავკასიის ქედო,
როცა გული დარდობს, —
ბინდიც იფანტება
ჩემს ნაცრისფერ ღღეთა,
თუ ვიხილავ კლდეებს,
ჯიხეთა სანაგარდოს.

სივრცე შორეული
მამალლებდა მარად,
ძილში ფრინველივით
მეც შემეძლო ფრენა...
და თუ ოქროს წლები
გამომტაცა ქარმა,
მიწის სიყვარულმა
კვლავ ვერ მომასვენა

სანუკვარი სიბრძნე
თუ ვერ ჩამწვდა ციდან,
სული ღვთაებრივ ხმებს
მაინც მარად ეძებს...
და თუ სიყვარული
ჩვილ გულს მეტად ღლიდა,
ისევ სიყვარული
მატარებდა გზებზე.

რას დამაკლებს თოვლი,
ქარ-ბუქი და სეტყვა,
ვერც წამიღებს ზვირთიც
მდინარის და წვიმის,
თუ მამულის რიტმი
ცხელ ძარღვებში ფეთქავს,
საქართველოს სუნთქვა
თუ ფილტვებში იწვის.

ჩოქვით მოვიარე,
ჯადოსნური მხარე,
ვით ედემის ბაღი,
მშობლიური მიწა.
მივანებე ფრთები
ჩემი მთების ქარებს,
ავმაღლდი და წამით
სული სივრცეს მისწვდა.

რა ვქნა, თუ...

რა ვქნა,
თუ ლამაზ ვარსკვლავთა მზერა
ჩემს სექტემბერშიც ძილს მიფრთხობს ღამით
და ზღაპრულ ფერთა სიცხადის მჭერა,
როცა პირს ვიბან ვარდების ნამით.

რა ვქნა,
თუ გული თავის სწორს ეძებს,
და ამ ძიებას არ უჩანს ბოლო,
თუ სული მარტოდ ვერ თბება მზეზეც
და ასულდგმულებს ოცნება მხოლოდ?!

დეკემბრის თოვლი

მიწას დაეცა პირველი ფიფქი,
შენსავით თეთრი, შენსავით წმინდა.
ო. ნონეშვილი

გზა თეთრი,
ხსნისა, —
შენს სახლთან მოდის,
დაკარგულ წლებსაც არ გითვლი ვალად...
ხრაშუნობს ფეხქვეშ საფარი თოვლის
და შენზე ფიქრებს ფიფქებში ვშალავ.

მიყვარს ეს თოვლი,
მომტანი შეების,
თუმცა ის მარხავს
ყვავილს და ბალახს...
ოცნება ჩემი
პირველ თოვლს ერთვის
და შენსკენ პირველ ბილიკებს კვალავს.

მშობელ მიწაში მიდგას ფესვები...

გ. ლეონიძე

ცას ვლოცავ,
სადაც ზეფირს
ვერ ფანტავს ზამთრის ქარიც, —
სადაც სიყვარულს კრეფენ
თეთრ შუქზე სავსე მთვარის;

მიწას,
სადაც ზღვის ტალღა
არის ფირუზის მსგავსი,
სადაც სიბ ლოდებს, დაღლილს
ფარავს ხავერდის ხავსი.

სადაც ტყის პირას შაშვი
გალობს ბუნების ეშხით,
სადაც ოცნებებს გავშლი
და ცის ცვარს შევსვამ პეშვით.

სადაც ქედების წყება
შლის ჩრდილოეთის ქარებს,
სადაც აზრი არ წყდება
და სული ბორკილს ამსხვრევს.

თუ ხარ პოეტი

თუ ხარ პოეტი,
სიკვდილთანაც გაითამაშებ, —
რწმენით მიიტან სამარემდეც
სხეულს დამაშვრალს;
თუ ხარ პოეტი,
მუდამ ეძებ სხვა სილამაზეს,
ქვეყნად ყველაფერს,
ბოლო წუთსაც ხვდები ლამაზად.

თუ ხარ პოეტი,
ხელით მოწყვეტ ვარსკვლავს მშვენიერს,
ცის ჰანგს შეისმენ
ქარიანი სივრცის ნოტებით, —
წამით იწამებ,
როგ ქვეყანა მხოლოდ შენია —
და სიყვარულის ნეტარებით
განმეორდები.

სასიყვარულოდ მოვედი ქვეყნად,
 დღემდე კი დავრჩი უსიყვარულოდ!
 ათას განსაცდელს შემყარა ბედმა,
 მაინც არ ძალმიძს ვუსაყვედურო.

ბალლი ვეძებდი სანუკვარ სითბოს,
 მას ვნატრობ დღესაც,
 უკვე ქალარა...
 განგებამ მხოლოდ მის შორი-ახლოს
 ამდენი წელი უქმად მატარა!

მაგრამ თუ მოვა სიკვდილი ადრე,
 ნუ მიგლოვ,
 ოღონდ მითხარ შენდობა...
 ვერ გადაურჩა თუ ბოროტ ქარებს
 შვილებზე დარდი
 და უშენობა.

ვერ გადაურჩა თუ მარტის ქარებს
 მოსიყვარულე,
 მძებნელი სული...
 მეგობრად მყავდა სივრცე და მთვარე
 და მუდამ ხალხის მტკიოდა წყლული.

...ტანჯული როს-და ველირსო შვებას?
 შხამის ისრებმა დაფლითეს მკერდი
 კაცი კეთილი იწვის და კვდება,
 რჩება:
 სამყარო, სიტყვა და ღმერთი.

სულშიც, მიწაზეც თოვს

მარტის ბოლოა...
ყინვა კვლავ ტკეპნის
ახლად ამოყრილ მოლს,
გარეთაც,
შინაც
სიცივე შენი,
სულშიც,
მიწაზეც თოვს.
მე შენს ლოდინში გამექცნენ წლები
და მაინც მრჩები შორს...
რა ვუყო ჩემს გულს,
კვლავ საესეს ვნებით? —
ისევ სიყვარულს მთხოვს!

გაზაფხულდა

ქრის გაზაფხულის ნიაღვარივით
ვნებათა ადრე გამოღვიძება.
გალაქტიონი

აპრილი ნაზად გვადგვიძებს დილით
და იმედით ძგერს გული მოკვდავთა;
როგორც ზღვა ქარში,
აღელდა სისხლი,

მთის ნაკადივით
გრძნობა მოვარდა.

კვირტები ფეთქვას იწყებენ ყველგან,
ლაღად იფრენენ ჩუმი პეპლები...

მე კი, ვით კუნძი,
დამწვარი შენგან,
ტრფობის ბუხარში
ჩავიფერფლები.

მანის ღამე

აკაციები ნისლში ჩამსხდარან,
ლამის ოცნების მოდარაჯენი,
ჩამოუშვიათ თმები ჭალარა,
დაუთოვლიათ ჩემი ფანჯრები.

და თუ გაუღებ დახშულ დარაბებს
.შენს ფეხქვეშ უხმოდ დავარდებიან,
ცაში გაშლიან ვერცხლის დალალებს
და მოგართმევენ ბალს ვარდებიანს...

აკაციები ნისლში ჩამსხდარან...
ღამეც ნათდება შენი ფანჯარა

მოკლე საწუთროს მანძილი

შეკრული ვარ დარდის ტივად..
ბედზე მეტად უბედობა დამჩემდა
მ. ფოცხიშვილი

სიმწვანეს კარგავენ ბაზღები,
მერე ყვითლდებიან ფერდები...
მეც ჩემს შემოდგომას ვბარდები
და ხატის ტყესავით ვბერდები.

მოკლე საწუთროს მანძილი,
ჯერ წელშიც ვერ შევძელ გამართვა; —
ცხოვრების რამხელა ნაწილი
შენმა მოლოდინმა წამართვა!

რასაც კი ვესწრაფვი, —
მშორდება,
დამტოვეს ძვირფასმა ლანდებმა...
და ჩემი უაზრო ცხოვრება
სინათლის ძებნაში თავდება.

მარად მძებნის ჩემი თბილისი

...მძებნის სიცოცხლისაკენ,
სიკედლის გზაზე თრთოლვით მომავალს.
გალაქიონი

როცა მზეს ვეძებ ლაქვარდ ივლისშიც
ათასი დარდით განუკურნები,

მე დამიძახებს ჩემი თბილისი, —
მისი თბილი და მყუდრო უბნები.

და თუ დამტანჯავს ღამე უძილო,
როს დიდი გრძნობით დავიტბორები,
გარეთ გავდივარ,
რომ კვლავ ვიხილო
ჩემი მეტეხის მღვრიე მორევი.

ვუახლოვდები სულთ დადლილი,
გამიღიმებენ ჩუმი ქუჩები, —
მომეხვევიან ღამაჲ ქალივით,
დარდსა და ტკივილს გამიყუჩებენ.

...მაგრამ უეცრად თუ დამემხობა
ბროლის კოშკები,
ცაში ნაშენი,
ვით ტყის მშვენება,
ქრელი ხოხობი,
თბილისის წყლებში ჩავისარშები.

ნოემბრის ღამით

ვგრძნობ, მე არ ვეკუთვნი ამ თვალთა არჩევანს
და ვხედავ ჩვენს შორის ნაპრალოთა გაჩენას.
ი. ნონეშვილი

ნოემბრის ღამით
შენს სახლის წინ ვთელავ ხმელ ფოთოლს,
დახშული კარი
არის ბოლო იმედი ჩემი.

გულს სევდა მიღრღნის,
როგორც ჰია ასწლოვან მუხას,
ყველაფრის მიღმა
რომ ამქვეყნად ხელმართო ვრჩები.

გულს ჰვალავს ეჭვი,
რადგან ჩემი არცა გაქვს ღარდი,
გახდები სხვისი,
ვერც გაიგებ,
ვინ არის ნაღდი.
ფარვანასავით, რომ უაზროდ
სხვა ცეცხლით იწვი,
სექტემბრის სიბოხს გირჩევნია მაცდური მარტი.

სულ მარტო ვდგავარ —
და მაინც ვგრძნობ უნაზეს ხელებს
და მთვარის ქარვა
შენს თმებივით მეშლება მხრებზე.
რა ვქნა,
თუ წლები გამიფრინდა,
ვით შმაგი ქორი,
თუ ხანჯალი დევს გულთა შორის,
გული კი გეძებს?!

აცივდა...
მაგრამ არ მაშინებს ამტყდარი ქარი,
მე შევეჩვიე მარტობას,
ღალატს და განცდას...
რა ვუყო მხოლოდ გულს დატანჯულს,
ათასჯერ დაჭრილს,
რომ აყრი მარილს.

პრილობაზე,
მალამოს ნაცვლად.

ედგავარ და ვუსმენ
ვრილ მიწაზე მოფენილ ფოთოლს,
თავის სწორს ეძებს,
ბნელ სივრცეში, მშფოთვარე მთვარეც...
და ვიცი, სულში,
როგორც თავზე,
უწყალოდ მოთოვს,
გაყვება ვნებაც
და ოცნებაც
ბობოქარ ქარებს.

მელლება ფრთები...
არც შორს არის გზის დასასრული...
და მაინც სული
უკაკუნებს სამოთხის კარებს.
ჩემს შემოდგომით,
ჩემს მოუსვლელ ბედს ველოდები,
მაგრამ ვგრძნობ, ჩემს გულს,
შენი გული
არ გაიკარებს!

ზაფხულის ღამე რუსთაველის გამზირზე

ეს გახსენება ახლა სულ სხვაა,
გამზირზე მოდის ღამაზი ქალი.
ო. ნონეშვილი

თვლემს რუსთაველი...
ღამის ქალაქს დარაჯად უდგას
მტკვრის ბუტბუტი და
მოგონება მწარე და ტკბილი,
მამადავითის
მოშრიალე ნიავის სუნთქვას
რა კარგად ერწყმის
სიბნელე და ჯანსაღი ძილი.

ღია სარკმლები
გულისყურით კრეფავენ ღამის
ფიქრს და სიგრილეს,
სიმფონიის მეტყველ ბგერებად;
სახლებში უკვე
საამური სიზმრები დაჰქრის,
ხალხს ეზმანება
უტყუარი ბედნიერება.

მხოლოდ აღვიძებს ღამეს უხმოს
უხილავ ძალით,
ხმა მგრძნობიარე,
ქალის ქუსლის, ხმა იდუმალი.
შორს, ხეებს შორის,
ვიტრინების გაბადრულ შუქზე,
ქალის ფიგურას,
როგორც აჩრდილს,
თვალს მოვკრავ უცებ.

ის, ვით მირაჟი,
დაირწევა სხივებში მთვარის,
წყარო პოეტის აღმაფრენის,
უბადლო ქნარის.
წამს სილუეტად გაიელვებს
და ისევ ქრება,
აედევნება მოგონება
და ხეთა წყება...

და ისევ მხოლოდ ქუსლების ხმა,
რითმების მსგავსი,
ვნებებს სწეწავს და
ლამის ქალაქს ოცნებით ავსებს.

ლამე გალაკტიონის საფლავთან

ამბობენ: ამურებს ვერ დაემალება,
თუნდ იყო პირველი და დიდი პოეტი.
გალაკტიონი

ტრფობა ძალავს მგოსნის ბაგეს,
ლამის ფიქრებს უძღვის მერი;
ქარის ტახტზე წვება ჰანგი,
მგოსნის სულის ანაჟღერი.

ანატოლო სიმზე არფის
ლამის ბინდში ტრფობა კვესავს, —

პოეზიის სიოს არსევს
სიყვარულის ძალა
დღესაც.

უკვდავება ეუფლება
მას,
ვინც მთვარის შუქზე მღერის -
და ვინც მაინც ელოდება
სამუდამოდ წასულ მერის.

მოდი, დამაფხვიდე

შეციებულ ცაზე
კვლავ ჩამოწვა ბინდი,
მწუხრის მძიმე სევდა
ცისფერ იმედს აჭრობს, —
ძველო სილამაზევ,
რატომ გამიფრინდი?
მწვანე ყლორტებს ხეთა
ნუ შემუსრავ, ქარო!

ლურჯი მოლოდინი
როგორ გამიშიშვლე?!
უიმედო მზერით
ვუმზერ ცას და მაღლობს;
მოდი, მომევიღინე,
სული დამიმშვიდე
და ღიმილით წრფელით
გამაცოცხლე, ქალო!

შენთან ზამთრის ქარიც
ველარ შემაცეიბს, —
მხნელ შევხედავ მთა-ველს,
ყვითლად გადაფერილს;
სიყვარულის ქნარი
სულს შთაბერავს იებს —
და მოგვწვდება მთვარის
შორი ანამლერი,

იჩქარე

მოვდივარ შენთან...
გრძნობა ფარული
მინდა მოგიძღვნა,
შენ ერთს გაგანდო,—
ლამეც მორცხვია,
ვით სიყვარული,
იჩქარე გრძნობის წმინდა ნაკადო;

იჩქარე,
სანამ გვეძახის გული,
სანამ დრო არის
და სივრცე გვეძებს,
იჩქარე,
სანამ მე შენს სახლს ვუვლი
და ვით შენს თითებს,
ვგრძნობ წვიმის წვეთებს.

ხომ იცი,
როგორ ვნატრობთ შენს თვალებს —
მე,

ვარსკვლავთ გუნდი,
და სავსე მთვარე...
გამოდი მალე,
ნუ გამაწვალებ,
იჩქარე,
სანამ ღამეა გარეთ!

სულის სიმღერა

ჩემი დაღლილი ძელები
მსურს კვლავ ავზიდო მთაში,
სადაც მაცხოვრის ნებით
ვხვდები უმანკო ბავშვი.

სადაც მზის სხივი ბუდობს
და მთვარეც არის სრული,
სადაც ცა არის მყუდრო,
სადაც ისვენებს სული.

სადაც სივრცეში ხარობს
ბული,
აზრი და გრძნობა,
სადაც სიკეთის წყაროს
არ უწყერია შრობა...

ცაო,
მშობელო აზრთა,
შენი გამანდე სივრცე,
მეც რომ შევიგრძნო ნათლად
პეშმარიტების სიბრძნე.

მზეო,
მოშეცი ძალა,
მთვარევ,
გაფილტრე ფიქრი,
თორემ ცხოვრება მძალავს,
სადღაც ქვესკნელში მივქრი.

სიყვარულს ნუ მიკრძალავთ,
ნახეთ,
დღესავით ვქრები...
მზეო,
მოშეცი ძალა,
ცაო,
შემასხი ფრთები!

გვიანი ზემოღბომა სოფლად

ფოთოლცენა და
სევდიანი ღიმილი ფერთა,
შეთეთრებული მწვერვალები,
უღრუბლო სივრცე.
დღეთა სიმოკლე ყვავილებმა საოცრად იგრძნეს,
უკანასკნელად სურთ გაითბონ სხივებით მკერდი.

შეწითლებული ცის ტატნობი
ალისფერ ბორცვებს
ემშვიდობება დანანებით ნოემბრის მწუხრზე.
ტყე გაშიშვლების სიახლოვეს განიცდის,
მორცხვობს,
და ჩამავალი მზის მშვენებას მოწყენით უმზერს.

სიჩუმეს ტყისას
ხშირად ესმის დაცემა ფოთლის,
დროდადრო აკრთობს გარბენა და ჭახჭახი შაშვის,—
შორს კი, სოფელში,
ღუმელიდან ამოდის ბოლი
და იკლავება შემოდგომის გაძარცვულ ბაღში.

შენ იხავი ჯარზე ცივი

ლამეს გლეჯდა
და წიოდა გარეთ ქარი,
შენ კი მტანჯველ სევდას არვის
უქარვებდი,
ჩაურაზე ყველას შენი
გრძნობის კარი,
შინ იჯექი მედიდური,
უკარები.

მე გელოდი, —
ვიდექ ქარში თავშიშველა,
ვერ ვამჩნევდი,
რომ გრგვინავდა მთა და ბარი.
მაგრამ წრფელმა სიყვარულმაც
ვერ მიშველა,
აღარ გსურდი
შენი ძველი მეგობარი!

როგორც ჩემს გულს,
ცას მოაწვა ვნებათ ღელვა,
(ვერ იოკებს თავის სურვილს
ზეცაც მუდამ...)

და გაიჭრა, ვით მიჯნური,
ელვა ველად,
ჩემს გულში კი
ბნელმა სევდამ დაიბუდა.

ცა ელავდა,
აღვირს ხრავდა ცეცხლის რაში,
შიშისმგერელი,
იმედების გამქარველი,
მთვარე იყო გახვეული შავ პერანგში,
დაისერა ხშირი წვიმით მთა და ველი.

მე ბუნების უცნობ ძალას დავემონე,
არ მინდოდა სახლში შესვლა,
დაწყენარება,
შენ იყავი ქარზე ცივი,
თავმომწონე —
და ბუნებას შენგან დაჰყვა მწუხარება.

დამშვიდება არ შემეძლო
მშფოთვარ ღამით,
შენ გულს მტკენდი,
წვიმის ქარი გლეჯდა სახეს,
მლაშე ცრემლი შეუერთდა წვიმას ღამის, —
მაგრამ უცებ ვარსკვლავებმა გაანათეს.

შთამაგონეს
ამ ცხოვრების სიბრძნე სრული,
დამაჯერეს,
რომ სიმშვიდეს მოჰყვანს დარი,
რომ დადგება წრფელ გრძნობათა
გაზაფხული
და გაქრება მწუხარება უეცარი.

და შენც მოხვალ,
გაიელვებ სხივად ცაში,
სულს ჩაჰბერავ გაზაფხულის მფეთქავ დილას,
და ბუნებაც წუხილს დაშლის,
ფერებს გაშლის,
თუ ჩემს გვერდით გაბრწყინებულს
კვლავ გიხილავს.

* * *

გაფრინდა ყველა — ჩიტიც, კაციც, ფიქრიც და ჭირიც
და ღარჩა მხოლოდ სევდიანი ოცნება ჩემში.
დოდო ჭუმბურიძე

ვიცი,
სიყრმიდან სიყვარულს ელი
ოცნებავ,
ცაში მარად მფრინავო,
მე კი არ ძალმიძს
ამდენი წელი
ნანატრ ბუდეში დაგაბინავო.

მაღე მომიწევს სიმღერაც გედის...
მარტომ სანამდე უნდა ვიარო; —
ან რას მიმზადებს უგულო ბედი,
სად გამაქროლებს ჩემი იაბო?!

არც კი ვისურვე კუთვნილზე მეტი,
ღარდმა დათოვა თმა და ულვაში...
ჩემზეც შემართავს ბერდანკას ბედი,
უკვე ჩააგდო ტყვია ლულაში.

მაგრამ სანამ ვარ,
ოცნებით ეცოცხლობ,
წლებს არ მორჩ-ლებს გრძნობა მღელვარე, —
სიმღერით მივალ ჩემი გზის ბოლოს
და ჩაებარდები ცას და მწვერვალებს.

სვატიცხოველთან

მოვედი შენთან შვილი შენივე
და გთხოვ გამიღო საყდრის კარები;
მცირე შეცდომა მაინც შემინდე,
მთლად ნუ გამწირავ,
გემუდარები!

გთხოვ მომიტეო,
თუ რამ შევცოდე,
თუ რამ წამომცდა,
მოველ ვედრებით...
მინდა სუსტი ხმა ჩვენიც გესმოდეს,
დიდ სიმაღლეზე ჯერ ვინც ვერ ვდგებით.

გულში სიკეთე,
როგორც ლამპარი,
ახლაც მინთია,
დავალ ოცნებით,
გამიღე შენი წმინდა ტაძარი,
რომ მეც აღვიქვა ძალა ღოცვების.

რა ექნა,
თუ ხწარად ჩემს გულსაც ბზარავს
ათასი დარდი და მწუხარება, —

ჩამე ცდუნებაც თუ მომდის აზრად,
როცა თვალს რული არ ეკარება?!

თუ მოკვდავთ სენი მეც შემეყარა
და არ მასვენებს კაცთა გოდება —
და როცა მარტო ვრჩები, ჭაღარა,
ვწუხვარ,
რომ არვინ არ მელოდება?!

მიმიღე
შვილი შენი, ტანჯული,
სიმშვიდის სიბრძნე ეულს გამანდე,
რომ მაღალ გრძნობით იწვოდეს სული
დაბადებიდან კუბოს კარამდე.

შენი ნათელი გზებს მიკვალავდეს,
მფარავდეს სივრცის ქეშმარიტება —
და მეც მიწიერ ვნებებს ვმაღავდე
სანამ მზის სხივი არ გამიქრება.

მხოლოდ შენსკენ მიმავანებს

მე ამ ქვეყნად არ ვეძებდი
აღმასებს და მინანქარებს...
გრძნობა დღესაც ციურ ფრთებით
უცნობ მხარეს მიმავანებს.

ისევ ველი ზღაპრულ ხილვას,
სიყვარულის სიანკარეს,
ვეტრფი მზეს და ნათელ დილას;
გულის ფეთქვას ვატან ქარებს.

რა აზარდ მიმდის წლები, —
ვერ ვხსნი შენი გულის კარებს!
მაგრამ მაინც ციურ ფრთებით
ტრფიბა შენსკენ მომაქანებს.

და მაინც ეჭვარა

შემოდგომა, —
მოკვდავთ
გვზარავს სიბუნწე ცის,
ზოგჯერ თუ გვათბობს ოდნავ,
მერე სუსხავს და ცრის.

გახშირდა ხეთა გლოვა,
ქარიც ძლიერად ქრის...
და მაინც მჯერა,
მოვა,
გულს ვინც აძკერებს,
ის.

მარტის ღამე

ფანჯრებს და კარებს
ქარი მუქარით

კვლავ აზანზარებს
და გარეთ ცივა.
აგორებს ტალღებს
მშფოთვარე მტკვარი,
ცას ვარსკვლავები ჰკიდია მძივად.

ქარი ჰკივის და ღრუბლის ზადეშა
ახვევს,
ატყევევებს პირსავეს მთვარეს.
მთაშიც და ბარშიც ქართა თარეში!
ან რას გვერჩიან,
რა უნდათ ქარებს?!

ლექსი იწერება თავისით

მე ლექსები გამაფრენენ ცაზე,
მე ლექსების სიხარული მომკლავს.

ტ. გრანელი

წლები თუ მამძიმებს ოდნავ,
ოცნება კვლავ დაფრენს ხალისით,
გონება მარადქამს შფოთავს,
ლექსი კი ამოდის თავისით.

და როცა იღლება ტვინი —
ქვეყნის ბედუკუღმართ ტრიალით,
სტროფი იჩეკება ჩვილი,
გულის უჭრედიდან იალებს.

ზამთრის სუსსს გაასწრებს ფიჭრი,
ღვივდება იმედი მარტის თვის, —
ოცნებით სივრცეში მიეჭრა,
ლექსიც მეწერება თავისით.

ოქსემა

როცა გრძნობა ვერ აასწრებს მარტის ქარებს,
როცა შენი სიყვარულით დავიღლები,
ჩუმაღ მოდი
და ცივ გულზე დამაყარე
ხელოვნური,
უსულგულო ყვავილები.

ქვეყნად შეგრჩი
უქკნობ ეშხის ერთგულ მონად,
თუმცა ჩემთვის შენ იყავი ხელოვნური...
და ამ მკვდარი მიხაკების ერთი კონა
გახდეს ჩემი სიყვარულის საზღაური.

მე მის სურნელს ვერ შევიგრძნობ,
ვით შენს ხელებს,
ვით შენს სუნთქვას,
როგორც სითბოს ზამთრის მთვარის...
დღეს კი გული ისევ გელის,
შენ ერთს გეძებს,
ძილშიც, ცხადშიც
მხოლოდ შენსკენ მოიჩქარის...

და როდესაც ვერ გავივლი ლამაზ ქვეყნად,
სულის შეებას ვერ მომცემენ როცა მთები,
სანუგეშოდ აღბათ მაშინ ის მექნება.
რომ საფლავში არასოდეს არ ჩამყვები!

ყველა ვარსკვლავი გრძნობით ანთია

„არასებულ ვარსკვლავს ვღეღი.

მ. ფოცხიშვილი

ნუთუ ვერასდროს ვპოვებ სულის სწორს,
შეგწვდე ჩემს ვარსკვლავს,
არ მაქვს უფლება, —
თუ საბოლოოდ ჩემს ლურჯ ჰორიზონტს
მზე დაუბნელეს აფდრის ღრუბლებმა?!

ყველა ვარსკვლავი გრძნობით ანთია,
ცას სერავს ტრფობის ალი ძლიერი,
შენ კი რად ქრები,
რა დავმართნია,
თუ ხარ ნათელი და მშვენიერი?!

შენ უნდა მექცე ცისკრის ვარსკვლავად
და გალაქტიკის მანდო ღიდება,
ცხოვრების გზებზე ბევრი გადამხდა
და ახლა შენი სიბო მჭირდება.

გულს უნდა მხოლოდ შენით იმღეროს,
ამისი მაინც შემრჩეს უფლება, —
სანამ შევყურებ ლამაზ საწუთროს,
სანამ ლურჯი ცა მომეჭუფრება!

ყოველდღიურობით მეტყველებს პროზა,
მიშველე, პოეზიავე, მიშველე.

მ. ფოცხიშვილი

სულს უნდა ვინმესთვის მღეროდეს,
ვინმესგან იღებდეს პასუხს,
სახლს ვეტრფი,
ბოლოდან მეოთხეს
მიწიდან მეოთხე სართულს.

ქალს ვნატრობ,
რომ მისი მჭეროდეს, —
ვინც ზნეს არ ღალატობს ქართულს,
სახლს ვლოცავ,
დიდ გზიდან მეოთხეს,
სანუკვარ მეოთხე სართულს.

ცხოვრების დარჩენილ მეოთხედს
შევხარი,
სიცოცხლე კვლავ მსურს, —
ვდარაჯობ სახლს,
რიგით მეოთხეს,
მის ნათელ მეოთხე სართულს.

თუმც ჰვეყნად სიკეთე ვერ ვნახე,
კვლავ ვმონებ ჩემს გრძნობას, ფარულს...
სახლს ვნატრობ,
თბილისში მეოთხეს —
და იმის მეოთხე სართულს.

გაზაფხულის მოსვლა

და ათასების გულში ნაფიცი
ჩემშიც გუგუნებს ეს გაზაფხული.
ა. ნონეშვილი

მარტმა დაიგო მწვანე ბალიში,
ეფიცებიან სიბოს ხნულები;
ყოველ მზის სხივში,
ყოველ ყვავილში,
ღღესაც ჩემს გვერდით შენ მეგულები.

გაზაფხულს ხვდება ბერი მთაწმინდა,
ტანზე ზურმუხტი იგრძნეს თელებმა...
ამ გაზაფხულზე ისევ რად მინდა
გამტყდარი გრძნობის გადამთელება?

საღლაც გამქრალა მიწის სიშავე,
ჩუმი ლოღინიც იწყეს ველებმა —
და მეც მომინდა მეტი სიცხადით
გრძნობის ქალღმერთზე გადამღერება.

მტანჯველ ზამთარსაც ძალა ელევა,
ყინვის მარაგიც უკვე დალია, —
შენზე ფიქრებთან მიჰივს შელევა,
ეგრძნობ გაზაფხულის სუნთქვას ძალიანს.

მხოლოდ ერთს გეძებ,
შენს გზებზე შევდექი,
რა ვქნა?
თუ სულში ქრიან ქარები?

ხომ ხედავ,
დღესაც,
ოცი წლის შემდეგ
კვლავ სხვაზე მეტად რომ მენატრები!

. . .

მალე შეცურავს ცაში აპრილი,
უკვე გაშალეს მხრები ბორცვებმა, —
მაგრამ გული კი,
შენგან დაჰრილი,
ვერც გამთელდება,
ვერც შეხორცდება.

კვლავ გეტრფი,
თუმცა არ გსურს გამიგო,
თვალები მლაშე ცრემლით ივსება...
მკერდი რამდენჯერ უნდა გამიპონ
შენი მშვენიერების ბასრმა ისრებმა?!

გაზაფხულია ისევ თბილისში
და სიყვარულით ძგერენ გულები, —
დღესაც მზის სხივში
და თბილ ღიმილში
ჩემს გვერდით ისევ შენ მეგულები..

...და თუ წამივა ეს გაზაფხულიც,
როგორც დაისის შორი ნათება,
მირაჟში მაინც შენი სხეული
ჩემს მომლოდინედ მოჰელანდება.

* * *

მეგონა, ქალი ჩრდილია კაცის,
მისდევ და მიტომ გაგიბის ისიც.

ი. ნონეშელი

დღესაც შენს კვალს მწევარივით ავედევნე,
შენ შევლივით კვლავ გარბიხარ,
მემალები.
შენს ძებნაში, გაიხსენე, მერამდენედ,
ჩემს თმებზევით გადათეთრდნენ მწვერვალები.

ამდენ ცდაში გული ეძმო ზამთრის ქარებს,
წყაროც დაშრა,
დაითოვა ტყე და ახო...
ძველებურად ყველა ქუჩა დავიარე,
ეგებ სადმე თვალი მოგკრა,
დაგინახო.

შავმა ნისლმა დამიბნელა ლურჯი ზეცა,
მზე დასუსტდა,
მოიკრიბა ღრუბელთ ფარა, —
ხშირმა წვიმამ გულის დარდი ვერ ჩარეცხა.
ოცნებაში ოთხი წელიც გამეპარა.

ძილშიც გხედავ:
მოციმციმე ვარსკვლავი ხარ,
თენდება და —
ისევ შენსკენ მოვქრი ჩქარა...
შენ კი მუდამ უმიზეზოდ გამირბიხარ,
შენს გულს ისევ ვერაფერი გაეკარა...

როცა შევხვდით,
შენ ვენახი იყავ მწიფე,
მზის სხივებით დაფერილი ჯქონდა ტანი...
მაგრამ შენი სილამაზე ვერ დავკრიფე,
— ესლა მრჩება გასაოცრად დასანანი.

ჩემი წლები,
ჩემი გრძნობა მებრალება,
დიდ სიყვარულს ველარ ეპოვებ ამის მერე!
რად დააზრე ყმაწვილური აღმაფრენა
და უღმერთოდ,
ნაადრევად დამაბერე?!

არ მაგემე ეს ბადაგი უტკბეს ბაგის,
არც გამანდე ფერი ცის და სიბრძნე მიწის.
ჩემი დარდი ზამთრის ცაში კვამლად აღის,
როცა გული ამირანის ცეცხლით იწვის.

დავიფერფლე
და შმაგ მიჯნურს დავემსგავსე,
ვხედავ, ქვეყნად აღარავის ვებრალები;
მარტოობას ჩემსას აბა რა შეავსებს?
რა შორს ელავს დასაძლევნი მწვერვალები!

დრო კი მიქრის...
შენ უქცნობი ყვავილი ხარ,
მე კი ვხმები,
ვრჩები ფიქრთა ანაბარა...
მაინც დაგდევი,
შენ კი ისევ გამირბიხარ —
და ცხოვრებაც შენს დევნაში გამეპარა.

მუდამ უუქს მფენს

და წასვლას თბილისის ქუჩები მიშლიან
ს. ჩიქოვანი

სილამაზის და სიკეთის მჭერა,
ამ ზამთარსაც, ვიცი,
გადავურჩები;
მე მაცოცხლებს მთაწმინდა და ვერა,
მახარებენ სოლოლაკის ქუჩები.

დღემდე შემრჩა ქვეყნად მარტო ბორიალი —
სულის სწორზე ოცნებაში მუდამ.
კვლავ ვკრებ ჰანგებს, უცნობ ქალის როიალის,
ყოველ დილით ყვავილის ნამს ვსრუტავ.

ფიქრი მარად ქართულ სივრცეს ერთვის,
ეუძლებ ხალხს და
ზამთრის გულქვა გრიგალებს, —
თუმცა მხოლოდ ფოთოლი ვარ ვერხვის
და სამშობლოს ზენა ქარით ვშრივალვ.

არ ნელდება ტანჯულ გულის ძგერა,
ავო ბედო,
ხედავ, არც გეურჩები...
დღესაც უუქს მფენს მთაწმინდა და ვერა
და კრწანისის საოცარი ქუჩები.

შენს ლოდინში

ნეტავი კიდევ რა გზა დამრჩა აქედან ცამდე;
ნეტა შემეძლოს ჩემი სუნთქვა და ყოფა მოგცე!

დ. კუმბურიძე

ჩემს დიდ გრძნობას შევეწირო ლამის;
შენ ერთს გელი უსაშველოდ დიდხანს;
ოცნებაში დაითოვლა თავი,
შორით ვიწვი,
ვერაფერი მითქვამს.

სასჯელს დღესაც ვიხდი ჩემი ნებით,
სულს გვრის სევდას ოქტომბრის მზის ქარვა,
შენს ლოდინში წამივიდნენ წლები,
სამარესთან უკვე ახლოს ვდგავარ.

ჩემს გულისთქმას რად დავუგდე ყური,
ვერც ჩავაქრე ავარდნილი ალი,
რად მეგონე უცოდველი ნუკრი
მაცდური და უსულგულო ქალი?!

დრო გადის და
ისევ მარტო ვრჩები,
ბოლოს მშთანთქავს სიყვარულის ლავა.
ოცნებაში სულ გათეთრდნენ თმები,
ცალი ფეხით სამარესთან ვდგავარ.

სანატრელი ხდება სხივიც მქრალი,
სად გავექცე შენი სულის ყინვას?!
ვისლა ახსოვს ზურმუხტი და ლალი,
ვარსკვლავეთიც ჩემთვის აღარ ბრწყინავს!

არგინ იცის,
წინ რა გზები დამრჩა,
რამდენ მარტის კიდევ შევძლებ ხილვას?
საიმედო, სამწუხაროდ, არც ჩანს, —
ცალი ფეხი სამარესთან მიდგას!

არაგვის ხეობაში

პოი, ნაპირნო, არაგვის პირნო,
მოპიბინენო, შევებით მომზირნო.

ნ. ბარათაშვილი

მაღალ ფერდობს წყდება
ცის ცრემლების ღვარი,
ეცემა და დგება
ჩამუხლული წყალი;

თოხარიკით ჩარბის
ვინ დაუჭერს აღვირს,
შეუხრელი წარბით
ვინ იხილავს დაღლილს.

წყალი წყალს ესწრაფვის, —
ნაკადების შერწყმა
ქვეყნის გასახარად
ცისფერ არაგვს ბადებს;

ამ წყლით გაიხარა
მთიბავმა და მწყემსმა,
ამ მდინარის თევზით
გლეხი ავსებს ბაღეს.

მეც, არაგვო, მოველ
შენთან. შენი შვილი,
და ამ ტალღის ბროლებს
მკერდი შევუშვირე.

მავიწყდება დარდიც,
ცაშიც დნება ნისლი —
და ძარღვებში დადის
წინაპართა სისხლი.

ვეფერები წნორებს,
წყლისპირებში მტირალთ...
დიდებულთ აჩრდილებს
ახლაც არა სძინავთ!

...და ეშმაკი ტყვიას
როცა ზურგში მესვრის.
მე ის ჩრდილიც მფარავს,
მისი გრგვინვაც მესმის.

პიცე, არ დამემღურობი

და როგორც დამე უეცარ სროლით,
ჩემი ცხოვრება შემკრთალა შენით.

ო. ჭილაძე

თუ ჩემს განთიადს
ბევრგან დაჰკრავს ფერი დაისის,
მოლიპულ გზებზეც მიბრუნდება
ხშირად ურემი —

და თუ მაკლია ქვეყნად სითბო,
შნო და ხალისი,
მხოლოდ ამიტომ, მშვენიერო,
ნუ მემდურები.

წლები დამცვივდა,
მაგრამ გრძნობა ისევ სმაურობს,
გულს ვერ ვიჭერებ ცის და შენი სახის ყურებით,—
ნუთუ ამიტომ შეგიძლია მისაყვედურო,
ნუთუ ამისთვის გაწყრები და დამემდურები?!

ლღესაც ვისწრაფვი მწვერვალისკენ
ბავშვურ ოცნებით,
თუმცა მიქრება ასასვლელი საფეხურები...
და თუ ოდესმე სიზმრებით ან ფიქრით მოგწედები,
მჭერა, ამისთვის
არასოდეს დამემდურები.

მამა

— ღღეს უცხო კაცი
მივაბსგავსე საწყალ მამაჩემს!...
რ. ამაშუკელი

მამის სიკვდილმა წელში გამტეხა,
გული დასერეს ზამთრის ჭვალეებმა,
ახლა გავიგე დარდი რამხელა
ყოფილა მშობლის გარდაცვალება.

ცხოვრება არის თითქოს მარტივი,
სოფლებს ვაშენებთ,
ვანგრევთ დარბაზებს...
წარსული მაინც დაგვდევს ლანდივით: —
დღესაც უცხო კაცს მამას ვამსგავსებ.

...ვხედავ,
მიყვება ჭუჩას დაღლილი,
თავდახრილი და მხარალმაცერი,
თვალებში უქრობ შუქით აპრილის
აპრილისფერი გრძელი თმა-წვერით.

ამთავრებს აღმართს ლამაზ ცხოვრების,
თავთან და სხეასთან ალალ-მართალი,
კეთილს არვისგან აღარ მოელის,
არც რამე რჩება დასაკარგავი.

მისი ცხოვრება იყო ბოჰემა,
მწარე და ტკბილიც ბევრჯერ იგემა, —
მას არ უცდია კაცთან მოგება,
არც დიდებისკენ გზების მიგნება.

არ ჰქონდა თავი ბედისთვის ბრძოლის,
ვერც შეეგუა ტყუილს და ღალატს —
და ბოლოს დარჩა იმ კაცთა შორის,
რომელთა წასვლა „დააკლდა ქალაქს“...

გასრულდა წელიც...
კვლავ დარდი მახრჩობს,
ძნელი ყოფილა მამის დაკარგვა;
კედელზეც,
გულშიც ნახშირის ჩარჩო
და ცის ლაქვარდშიც ბინდის ქარაგმა!

რად მეშორები?

შენი სიშორით სისხლი იმღვრევა, —
ენატრობ შენს სახეს
და რბილ დაღალებს.
წლები წაიღეს შენზე ფიქრებმა,
სულ გამათეთრეს
და ვერ დამღალეს.

გაზაფხულია,
ლალობს აპრილი,
მიწის სინესტე იგრძნეს წნორებმა, —
შენს სახლამდე კი მცირე მანძილი,
ვით შენს გულამდე,
კვლავ მეშორება.

ჩემს ირგვლივ ისევ სქელი ნისლია,
ლურჯი იმედი ქრება თანდათან...
ხშირად ვფიქრობ და ვერ ამიხსნია,
ჩემთან ასეთი ცივი რაღა ხარ?!

ხანი გადის და
მაინც გულგრილად
რჩები ჩემს მიმართ,
დაჰქრი განდაგან.
თუ არ გსურს დარჩე ჩემთან მუდმივად,
თბილი ღიმილით შემხვდი ხანდახან.

თვალს და ხელს შუა როცა მიქრები,
დაჰრილ გვრიტივით გული ფართხალებს...
ზღვაში მძირავენ შენზე ფიქრები,
მაგრამ ხომ ხედავ,
ჯერ ვერ დამღალეს.

გამოგონილი ეს სიყვარული
ვგრძნობ, თავზე მალე ჩამომეჭევეა.

მ. ფოცხიშვილი

ამ საწუთროში
წუთით მაინც მიძღვენ მშვიდობა!
სასიყვარულოდ მზეც ხომ მუდამ
ცაზე ამოდის;
მოველ სიკეთით,
სიყვარული ქვეყნად მინდოდა,
შენ კი რად მიქრობ ლამაზ მოლოდინს?!

ცისფერ სივრცეში
ცისარტყელას დღესაც ვერ ვხედავ, —
და ვერც ვიცილებ
ეშმაკისგან შებმულ ბორკილებს;
რას ველოდები,
რას ვესწრაფვი ამ ცოდვილ ქვეყნად,
ამ ლამაზ მხარეს რა მაწუხებს,
რა მაცოდვილებს?!

თავს ვინუგეშებ,
მარტოდ ვცურავ ოცნების ზღვაში,
ბედნიერებას და სიყვარულს
ველი ყოველდღე.
ჩემს მზეს დაგეძებ,
ვით ავდარში ობოლი ბავშვი, —
ჩემს უგულო ბედს
თავიდანვე უხმოდ მოვენდე.

ამ საწუთროში
წუთით მაინც მომეც მშვიდობა,
დღესაც შეგნატრი,
თუმცა ცივად მხვდები ყოველთვის,
მოვედი გრძნობით,
მხოლოდ შენთან ყოფნა მინდოდა...
ნუ ჩამამწარებ ნანატრ მოლოდინს!

ზაფხულის ღამით

თბილისის ზეცა —
სიყვარულის დიდი წიგნია,
თბილისის ღამე —
დიდი წიგნის ერთი ფურცელი.
ი. ნონეშვილი

გაბმულ სიბნელეში
მთები იძირება,
ღამე — ზღვა უღრმესი,
ქვეყანას დასცქერის —
და მოკვდავთ ძარღვებში
სხივებად იღვრება
ოცნების ნაკადი
და ვნების ჩანჩქერი.

შეირხა ზეფირი;
ვერცხლისფრად ბრწყინდება
მთები დათოვლილი
და მფრთხალი ღრუბელი,
გულები უთქმელი
გრძნობებით ინთება

და ჩამოწოლილი
გვაბრუებს სურნელი.

წარმტაცად ნათდება
პარკები, სახლები,
იქ ფეთქავს სურვილი,
გულისთქმა, სიცოცხლე...
ღამე კი ხავერდის
ლამაზი თვალებით
ჩასწვდება ყველაფერს,
რაც კი სურს იცოდეს:

რამდენი სარკმელი,
რამდენი ოთახი,
რამდენი ოჯახი
და შეყვარებული, —
რამდენი ამბავი,
ძველი და ახალი,
ტუჩებიც დამტკბარი
და შეერთებული.

სიჩუმე მკვიდრდება,
მთა ჩაფიქრებულა,
გვაქვს განწყობილება
უცნობი, დიადი...
მახლობელ ჰადარზე
ტკბილად თვლემს ბელურა
და ძილმა დაფარა
სიზმრებით წყვილიადი,

ზუნჯ ღამეს აღვიძებს
შემთვრალთა სიმღერა,
სადღაც შორს,
ბაღებში,
გაჰკივის დუდუკი —
და გარიჟრაჟისას რძისფრად,
და ლილისფრად
მოცურავს ღრუბელი,
ნაზი და მსუბუქი.

შეირბა ფოთოლიც სიფრთხილით,
ანაზღად,
მზის სხივი ჩაეარდა
ქედების უბეში...
და ღამემ როს ცრემლით
ქვეყანა დანამა,
დადნა და გაფრინდა
ღრუბლებში ნუგეშით.

ჩემი შემოდგომა

ვერ ჩამოსვედი ციდან ჩემამდე,
და მეც გეხები მხოლოდ ოცნებით...
სექტემბრის მზეზე უფრო ღელავენ
და წითლდებიან ნაზი ბორცვები.

მეც შემოდგომა უკვე დამიდგა,
ბევრის მსურველი სული დუმდება —
და ფრინველივით ყრმობაც გაფრინდა,
გადამიქროლეს წეროს გუნდებმა.

გავა ოქტომბრის თვეც უწყინარი...
ტკბილი სიცოცხლე,
ვით დღე, თავდება, —
მაგრამ იბრწყინებს ცაში ცისკარი
შენდამი ჩემი ტრფობის თავდებად.

* * *

მარტის ცას სიწითლე გადაკრავს,
ცას ტოვებს მზის სხივი მთქნარებით —
და ასე უმიზნოდ ნეტავ რად
დაქრიან
უგნური
ქარები?

თეთრ მთვარის სხივების გულისთქმა
და თოვლის ზღვის დანაბარები
ჩუმად რომ განმანდონ,
შორიდან
იმიტომ
შორიდან
მოჰქრიან

რად შემეყარა

თუ გეჭაერები, ჩემო ლამაზო,
წავალ, შორს სადმე გადავეარდები.

ი. ნონეშვილი

რად შემეყარა
შენი ეშხი და სილამაზე?!
უცებ ავმალლდი,
სიხარულით ზეცას ვეწიე.
მეტეორივით ჩაიქროლე
ჩემს ხრიოკ გზაზე,
გამოგედევნე,
ბევრიც ვცადე...
ვერ დაგეწიე!

ოცნების ტბასთან შემომემსხვრა
აწვდილი ქნარი...
თუ მეტყვი, წავალ,
აღარასდროს დაგედევნები.
ფრთა შემიტრუსა მხოლოდ
ცხელმა ნაკადმა ქარის
და გულში ჩამრჩა
მწველი კვალი
შენი მშვენების.

ლექსის ქარიშხალი ჩემშია

რა სანუგეშო ვუთხარი მამულს.

ი. ნონეშვილი

მაისის სურნელი გალალდა,
სამყარო უღევი ეშხია,
ლექსი კი ვერ რჩება ქალაღზე,
ლექსის ქარიშხალი ჩემშია.

გაფრენილ ცხოვრებას ვაჭამებ,
მკლავს ქვეყნის ჩამქრალი დიდება...
რითმა დუღს,
ვით ქვევრში მაჭარი —
და ისევ ძარღვებში მშვიდდება.

ნათელი სივრცეში მიქრება,
რაც იყო, —
წავიდა,
განქარდა...
და მაინც ოცნების დინება
ურჩ სულში მოღელავს ნაკადად.

მე მჯერა,
დრო კიდევ ამიტანს,
ლურჯი ცა მეშლება იმედად, —
ლექსი კი ვერ აყვა კალმისტარს,
ეტყობა, სულს თავად ჭირდება.

...ჩემს მამულს საკმაოდ გმირიც ჰყავს —
და მაინც მრავალი ლეშია...
ან მე რა შევძინე მშობელ ხალხს,
რაც მაქვს,
ჩაკირული ჩემშია!

პეტრიაშვილის ქუჩა

გაიელის თვალწინ იგი სიზმარი
და რაღაც მწარედ დამენანება.

გალაკტიონი

ტოტები თალად სდევს ქუჩას,
იწყება აღმართი ნანატრი;
მალა ცა მეშლება ლურჯად,
ხელს მიწვდის ზღაპრული ჭადარი.

აქ მქონდა პირველი კერა —
და აქ ამეხილა თვალები,
აქ გაჩნდა ნატვრა და რწმენა,
შეცნობაც ქვეყნიურ წვალების.

ამ ქუჩით დაიწყო სკოლა,
შემჩნევაც უბადლო ღიმილის,
ოცნების სივრცეში ქროლა,
რითმებთან პირველი ჭიდილიც.

ამ გზაზე გარბოდნენ წლები,
იწვოდა ნეტარი ბავშვობა;
სიკეთით აღსავსე ხმებიც
საოცარ სიჩქარით განმშორდა.

აქ იწყო ვნებათა ღელვა,
გულს შერჩა ნანახი,
განცდილი...
ბაღლობის ჩვიდმეტმა წელმა
წაიღო ცხოვრების ნაწილი!

. . .

კვლავ რწმენით შევხარი სივრცეს,
ტანჯულ სულს ვერ ძალავს ავდარი —
და ვხარობ,
როდესაც მიმზერს
სიყრმის მეგობარი —
ქადარი.

* * *

ეს გარდასახვა არ ნიშნავს კენობას.

მ. ფოცხიშვილი

ყმაწვილივით მიძგერს გული
და სხეულშიც შემრჩა ძალა,
ნუ გგონია,
სიყვარული
ღმერთმა ადრე ამიკრძალა.

ნუ გგონია,
ზამთარს ნიშნავს
თეთრი ჩადრი მაღალ მთაზე;
თოვლი არის ვერცხლის ქვიშა,
ცის და მიწის სილამაზე.

საგულეს მაქვს გული ისევ
და ცეცხლივით ღვივის გრძნობა, —
მე ცხოვრებას ღღეს დავიწყებ,
თუ ვინც მიყვარს,
მომენდობა.

თოვა იწყო მხოლოდ თავზე,
გულს კი ბუგავს ტრფობის ალი,
შეაჩერებს გზაში ზამთარს
სიყვარულის ნაპერწკალი.

ამაყ მწვერვალს ადრე ათოვს,
მარად ათოვს მაღალ ქედებს,
თოვლი ავსებს ხრიოკ პლატოს,
სილამაზეს დააბედებს.

ვრჩები ცის და მიწის შვილი
და წლებს ვატან ზამთრის ქარებს.
თოვლი — ცივი ცის ყვავილი
სულს წმინდავს და თვალს ახარებს.

ენდე სულის უკვდავებას,
ნუ გაშინებს თმების ვერცხლი,
თუ წრფელ გულში გრძნობა ფეთქავს
და არ ქრება ტრფობის ცეცხლი.

სეპტემბრის ღამის ელეგია

...ამდენ ხალხში კაცი არ არის,
რომ თქვი ვანდო, ჩემი გრძნობა გაეუზიარო.

ილია

ვაგლახ, ვერაფერს ირგვლივ ვერ ვხედავ,
და ისევ ცრემლი მახუჭვინებს თვალს.

გალაკტიონი

შთვარის ნაფლეთი, სევდიანი
ეკიდა ღამეს
და ცის ტატნობი, მოღუშული,
ვარსკვლავებს თვლიდა;
მთა ბუმბერაზი იგონებდა
სანუკვარ.ამბებს,
ნიავეის სტვენა მოისმოდა
შებურულ ტყიდან.

შემოანათა ფანჯარაში
დამდნარმა მთვარემ
შუალამისას,
შორეულის მოსაგონებლად, —

ისიც ჩემსავით,
ამ მშვენიერ ღამეს მწუხარე,
ბედს ემდუროდა,
დაკარგულზე მწარედ გოდებდა.

მარტოდ ვიდექი...
და მშვენიერ ცასა და მიწას
იმედის თვალთ
შეჰხაროდა არსება ჩემი...

ვერ ვპოვე გეზი ამ ცხოვრების,
თავს ვგრძნობდი, ვითარც —
ოკეანეში უკომპასოდ
მცურავი გემი.

ზამთრის ღამეში

„თმას მითეთრებდა, ჭერ ახალგაზრდულს,
პირველი თოვლი და შენზე დარდი“.
ი. ნონეშვილი

ზამთრის ღამეში გავდივარ ქარტო,
სულში დაიწყეს ფრენა ლექსებმა,
ჩუმი ცა მიწას და ხეებს ათოვს
და მთელ სამყაროს ეალერსება.

თოვლმა გაფანტა ფიქრები მძიმე,
გრძნობა სასწაულს ისევ მოელის...
თეთრი ფიფქების უხმო ხმას ვისმენ,
ოცნებასავით ცაში მოფენილს.

ცივი ფიფქები სახეში მხვდება
და მენატრება შენი თითები...
შორს,
თოვლის ზღვაშიც,
ვარსკვლავებს ვხედავ,
ღამის წყვდიადშიც შენით ვინთები.

ბნელშიც არ ქრება
ცხოვრების ხიბლი,
ისევ ბობოქრობს გრძნობის მორევი...
ფანტელებს ცაში ვიქერ და ვითვლი
და მათ ცივ ბაგეს ვეამბორები.

პაპას*

წინაპართაკან წავიდა ყველა...
გალაქტიონი

დღე-ღამე ფიქრი და გარჯა არ გლლიდა,
სხვებს რომ მიეღო შენგან ნათელი —
და შენც იწვოდით ორივე მხრიდან,
როგორც საყდარში წმინდა სანთელი.

სამშობლოს წინსვლის გქონდა იმედი,
მიზნად დასახე ქვეყნისთვის ზრუნვა;
შენი სიცოცხლით
კაცთა სიკეთის
და ჯანმრთელობის მოტანა გასურდა.

* იქიმისა და საზოგადო მოღვაწის, მრავალი სამკურნალო დაწესებულებისა და ჯანმრთელობის კერის დამაარსებლის პროფ. მიხეილ რის ძე ზანდუკელის ხსოვნას, რომელიც ადრე დაეპარგა.

გრეყვარდა —
ხალხი და შენი მხარე,
სამშობლოს ციხე და ბუნებით ტკბობა,
მთებს შეხაროდი
და სავსე მთვარეს,
გქონდა საოცრად ფაქიზი გრძნობა.

გესმოდა ლამაზ ცხოვრების ყადრი, —
დრო იყო,
ქუხდა შენი სახელი...
მაგრამ დაიწვი ცოტათი აღრე,
ვით ერის ხატთან
თაფლის სანთელი.

რეჟისორი მთავარი

მშობლიურ სივრცეს გავცქერი,
მალლა მიფრინავს ფიქრი,
კლდიდან ეარდება ჩანჩქერი,
მთაში ირემი ყვირის.

ცამდე ქედები აწვდილი,
ფრთათა შხუილი ორბის,
ლაქვარდს ჰკვეთს ლალი არწივი,
ლურჯი არაგვი მორბის.

ნაცნობ ბილიკებს მიეყვები,
ქედნის ფერებით ვტკბები,
წყალზე მოდიან ირმები,
მესმის ბუნების ხმები.

კავკასიონის დიდება
და ცის სიმშვიდე მფარავს,
დილა მთის წვერზე ინთება,
აკრთობს ღრუბელთა ფარას.

ნათდება ბრძენი მყინვარი,
ველიც, —
ზერისა და ხორბლის,
დაჰქრის არწივი მყივარი,
მთიდან არაგვი მორბის.

ნაზად იღვიძებს ჭაღარა,
გმირთა სამშობლო მხარე,
ფერუზ სივრცეში დამდნარა
გაფითრებული მთეარე.

თვალი ევლება ცის კიდეს,
მთებს —
ზურმუხტის და ბროლის,
სადაც მზე მარად იდიდება,
სადაც არაგვი მორბის.

მხოლოდ შენთან ერთად

სიყვარულში გული თუ გამეყოფა,
ყველაფერი შენი ბრალი იქნება.

ი. ნონეშვილი

თებერელის იავ,
მარტის კვირტო,
გიშრის თვალემა,
შეუცნობელო, შორეულო,
ცაში ასულო,
ფრესკად მეჩვენე,
მომეველინე, ვით ამალემა,
თეთრ იანვარში მობრწყინვალე შავო ასულო.

ენატრობდი,
ერთად რომ აღგვექვა ბრძენი სამყარო,
გვქონოდა ყელი ყელზე ტკბილად გადაჭდობილი...
რატომ არ გინდა
ორი გული ერთად ახარო,
ეს გაზაფხული გახდეს ჩვენი ნაზი დობილი?!

თვალს ვერ ვუსწორებ შენს მწველ მზერას,
გული გადნება,
შევცქერი ბაგეს,
ვარდის ბადაგს,
ბროლით მოჭედილს.
რა გითხრა ურჩო,
გულგრილო და ბავშვო თავნება,
როგორ გამოვტყდე,
რომ ვერასდროს დაგიმორჩილებ?!

ვერც დაგაყვედრებ...
უგულობას შენსას არ ეძრახავ,
მარტო ვფართხალებ,
როგორც თევზი,
ტრფობის ბადეში.
მაინც დაგლოცავ,
ისევ წრფელი მრჩება განზრახვა, —
იცოცხლე დიდხანს, სილამაზის სიდიადეში...

ნეტავ რიყრაყიც,
სავსე მთვარეც ერთად გვენახა,
გვევლო ამქვეყნად
ყელი ყელზე გადაჭდობილი.
გრძნობით აღვსილებს,
მიგვეჩნია ჩვენად ქვეყანა
და გაზაფხულიც გამხდარიყო ჩვენი დობილი.

ნოემბერი

შემოეპარა შემოდგომა ბუჩქებს და ხეებს
და შეწითლება ფერდობებით ბარშიაც აღწევს,
ზარმაცი სხივი მყუდროებას სამხრეთში ეძებს,
გაცრეცილ სივრცეს.
ზამთრის სევდა ფირუზში არწევს.

ნოემბრის მხარეს
ეფინება ფოთოლი მკეცნარი,
ყვითელი ქარი
მოაჭენებს მეწამულ მერანს,
ბუნებამ გარეთ
სევდიანი მომართა ქნარი
და ფერად ფარჩის ტანისამოსს ტყეებში კერავს.

მერცხლები გაქრნენ,
დაიღია დღეებიც თბილი,
ბალახის წუხილს
ფოთოლცვენის ტკივილი ერთვის,
თანდათანობით კენწეროსკენ სიყვითლე
ილტვის
და შემოდგომას
ცას შესჩივლებს მთრთოლვარე ვერხვი.

ეცლება ძალა,
ძლივს მობოზლავს არაგვი,
მტკვარი,
დაჰკნავის მინდვრებს გულსაკლავად
მშიერი ძერა...
ნოემბრის დამლევს
შარებს მოსდევს ფერები მკვდარი,
ველად კი ქარი
მოაქროლებს მეწამულ მერანს.

• • •

შემოგხედე, — ელდამ დამკრა,
თვალეებს გული გავატანე.
ი. ნონეშვილი

მე —
მოგიძღვენი ცხელი გული,
შენ —
გადაწყვიტე დანარჩენი:
ან —
მომისაჯე სიყვარული,
ან —
სასიკვდილო განაჩენი.

ან —

შენს ნუგეზად მე მიგულე,

ან —

სამუდამოდ სხვასთან წადი!

მე მხოლოდ შენ ერთს გიერთგულე

ამდენი ძნელი წელიწადი.

ან —

გამიგრძელე შემოდგომა

და შემთხორცე გულზე წყლული,

ან —

ამიკრძალე მზეზე ყოფნა,

შენს შორიახლო სიარული.

ოცნებით ბევრი ღამე ვტეხე, —

შენზე ლექსს კიდევ დავწერ რამდენს!

ან —

სიყვარულით შემომხედე,

ან —

სამუდამოდ დამაბრმავე.

ხედავ,

ამდენ წელს ვერ მოგეშვი,

თუმც ახლოს სულ არ გამეკარე...

ბოლოს თუ დამწვავ შენი ეშხით,

ჩემს ფერფლს ნუ მისცემ მარტის ქარებს!

გაავადარება

დადაბლდა ცის თალი,

შრიალებს ვენახი,

ჭალაში ქარი ქრის,

მზეს ფარავს სუდარა,

დაბლა დაფრინავენ ჭყვილით
მერცხლები

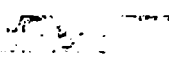
და წარბშეკრული ცის
გვაშინებს მუქარა.

ცამ მზე გადამალა
მუქად იბურება,
ტყე ეხმაურება
ვაშლებს და ალუბლებს...
დგას ბიჭი პატარა
პერანგის ამარა
და შიშით მრისხანე
მიდამოს გაჰყურებს.

ციდან ძირს დაეშვა,
დადუმდა ტოროლა,
ტირიფს ჩაუქროლა
დამფრთხალს და დარდიანს, —
უეცრად დაბნელდა
და განმარტოებით
მტვრიანი ფოთლები
შარაზე დარბიან.

ცა შეაზანზარა
ქუხილმა საოცრად,
ელვაც დაიკლაცნა,
ვგრძნობთ, წვიმას აპირებს,
წნორი დაიხარა,
მდინარეს აკოცა
და ტალღა ეძგერა
ზურმუხტის ნაპირებს.

თითქოს მოიკუნტნენ
მთები და გორები,
ტყეც კი იზმორება,
ეცვალა იერი —
და ტალღებს მალლიდან
შხუილით, ფეთებით
ეკვეთნენ წვეთები
სქელი და ძლიერი.

გუბეებს რკალები
ნაცრისფრად სერავენ,
წვეთები თელავენ
მოლსა და ყვავილებს...
შემკრთალი თვალებით
ბიჭუნა პატარა
დგას,
ატირებული
გარემო აკვირებს.

ხმაურით მოვარდა
ხეებში ნაკადი,
მას თითქოს ბანს აძლევს
ზეცის მქუხარება —
და წვიმის სიმღერა,
ვით გულის ლაღადი,
მდინარედ გადადის
დარდის გამქარებლად.

გოგის პირველი თოვლი

ფანჯრის რაფაზე შემდგარა ბავშვი
გულის ფანქალით,
თითების თრთოლვით, —
როგორ ახარებს გაძარცვულ ბაღში
ნაწი ფიფქებით მოსული თოვლი!

პატარას უნდა აფრების გაშლა,
ფიფქებთან ერთად ჰაერში ფრენა,
არ თოვდა შარშან,
არ იცის ბავშვმა,
ლამაზი თოვლი რომ არის ქვეყნად.

ხედავს, ბაღლებმა ფაფუკი თოვლი
ხელში მოსრისეს,
ისროლეს გუნდა —
და ბიჭიკ აღარ მასვენებს თხოვნით,
მას გარეთ გასვლა,
თამაში უნდა...

შორს კი ელავენ რძისფერი მთები,
სახურავებსაც სითეთრე ფარავს —
და მეც შვილივით პატარა ვხდები,
გოგის მოვეუთხოვ ზამთრის თეთრ ზღაპარს.

დაანახე მთვარეს

„სათიბებში დაგვეწევა მთვარე,
საბალახოდ გამოსული ირემი“.

„და თეთრი მთვარე შენი სახის ანარეკლია“.

ი. ნონეშვილი

ანათებდა მთვარე,
ლამაზი და მშვიდი,
შენ კი თვალებს ხრიდი,
მიყურებდი მორცხვად, —

ჯადოსნური ღამის
რადგან გვექონდა რიდი
და ვარსკვლავთა გუნდის
ცად აღვლენილ ლოცვად.

გვექონდა რიდი დიდი
მშობლიური მხარის, —
მაგრამ ღამის ბინდი
მოგეპარა როცა,

უკვე ვერ დაფარე
გრძნობა ჭეშმარიტი,
დაანახე მთვარეს.
ჩვენი წრფელი კოცნა.

სული ლალ სივრცეს ნატრობს

ცხოვრება გარბის სადღაც,
თოვლით მევსება თმები,
მაინც მომავლის აღმართს,
მივსდევ და გრძნობით ვთბები.

მთაში მივაკვლევ წყაროს,
კვლავ ტრფობის შუქი მახლავს,
სული ლალ სივრცეს ნატრობს,
გული ვერა გრძნობს დაღლას.

რადგან მიმყუნეს ფრთებმა,
ოცნებით ვცურავ ცაში,
იმედის კონცხთან მხვდება
ჩემი მფრინავი რაში.

ბევრჯერ დავივლი ცხრა მთას, —
რწმენით განთიადს ვხვდები...
ცა ნუ წამართმევს ძალას,
მზემ არ დამიწვას ფრთები.

არ ვუშინდები მანძილს,
წვიმას, ქარბუქს და ყინვას,
მჯერა, შორეთში მაინც,
ჩემი ვარსკვლავიც ბრწყინავს.

ყველასთან ვიყავ წმინდა,
გულში სიკეთე მენთო,
შენკი ყოველი მხრიდან
გზებს რად მიკეტავ, ბედო?

რად მაცდევინებ ამდენს,
მხოლოდ მტანჯავ და მხრუკავ?!
ღმერთი მამალებს ცამდე,
შენ კი მაბრუნებ უკან!

ღღეს სხვა დროა

მოცდა არ ღირს, თუ ისევე უცდი,
ამ გრიგალში დრო არ არის სხივის.

გალაკტიონი

ბაზარზე კურსი დაეცა ლექსის,
იწყება სულის ლიკვიდაცია.

არჩ. სულაკაური

დამდგარა ეპოქა ბრძოლის და ქმედების,
ახლა დრო არ არის ოხერის და გარინდვის;
მაგრამ ჩემს ცხელ გულში ტრფობა არ ნელდება,
მასში სული სახლობს მიჯნური რაინდის!

ღღეს ფასი ეცემა ლექსის და სიმღერის,
წავიდა დროება ვისის და რამინის...
„ჰომო საპიენსი“ ვერ გავხდი ძლიერი,
ჩემში ტირის სული დაჰკრილი რაინდის.

ვიცო, არაფერი ქვეყნად არ დამრჩება,
და საქმეც, ხომ ვხედავ,
ჯერ კარგად არ მიმდის, —
მხოლოდ შემიძლია ავ-კარგის გარჩევა,
იღბალიც მაღარდებს დაღუპულ რაინდის.

ღმერთის სამღურავსაც ვერ ვიტყვი ამჯერად;
ქვეყნად ერთ საწყალ კაცს —
მე მეტი რა მინდა?!
ოღონდაც შემეძლოს ნათელის განკვერთა
და ბედიც მტანჯავდეს წინაპარ რაინდთა.

შენც ღაგიჭამთრდება

თრთვილი ჩაიწნა დამზრალ ბალახში
და გადათეთრდნენ ლურჯი ქედები.
არც ცხელ ზაფხულში,
არც ცივ ზამთარში,
არ გენატრები, —
არც გახსენდები.

თოვლით ნათდება მოუსვენარი
„სამყარო, ვერცხლად ნახვერდები“,
შენ კი ცივ ზამთარს მარტო შეხარი
და წრფელ თვალებში არ მაცქერდები.

ყოფნა უჩემოდ რად გირჩევნია,
როცა წივიან ზამთრის ქარები?
შენს სულს ნათელიც არ შერჩენია, —
არც გაგონდები,
არც გენატრები!

მაგრამ როდესაც წაგივა ეშხი
და ძველებურად აღარ ენთები, —
მაშინ შეიცნობ მეგობარს ჩემში
და სინანულით გაგასსენდები.

გაზაფხულიდან შემოდგომამდე
უკვე გასულა მთელი ცხოვრება.
თ. ბეჭიშვილი.

ვერა ვგრძნობთ ჩვენს წლებს,
თუ არ ვუტკებთ სარკეში სახეს,
წლები კი მაინც გვაბერებენ სხვისი თვალებით!
ხშირად გვიქმნიან დაბრკოლებებს,
გვიგებენ მახეს —
და მახლობლებიც გვახსენებენ გარდაცვალებით.

ვინც ჯერ გადავრჩით,
გრძნობით ვხარობთ,
ისევ ბევრს ველით,
ქალს თვალს ვაყოლებთ,
გოგონებსაც ხშირად ვუცინით, —
მაგრამ ვგრძნობთ, რომ დრო
წაგვივიდა —
და მალე წელიც,
სადმე მოგვწყდება,
დამწიფებულ ვაშლის ყუნწით.

რად ვეფერები ცხოველებს

ძნელი არის მარტოობა სულისა.

ნ. ბარათაშვილი

მოდის ქუჩაში კაცი და ძაღლი..

— აღამიანი მაინც მარტოა.

რ. ამაშუკელი

ძაღლებს და კატებს რად ვეფერები?
აღბათ,
რომ გვერდით დღემდე არვინ მყავს!
მთებს შემოდგომის მოაქვს ფერები
და მილამაზებს მარტოობის გზას.

ღია გულით და
სველი თვალებით
ეუმზერ ლურჯ ცას და მწვანე მიდამოს...
ერთიც არა ჩანს ნანატრ ქალებში,
რომ შემიყვაროს,
მენდოს,
მიწამოს.

მოწყურებული ვიყავ სიყრმიდან
დედ-მამის,
და-ძმის,
საყვარლის ალერსს...
ეშმაკი მუდამ ირგვლივ მივლიდა,
როგორც საავდრო ღრუბლები მთვარეს!

ნამქერი ხშირად ედება ქუჩებს,
ამტყდარი ქარი დაჰქრის და კივის...
მაგრამ გრიგალიც ვერ გამიყუჩებს
ადრე დაჩაგრულ გრძნობათა ტკივილს.

...მხოლოდ ცხოველებს რად ვეფერები?
— ქვეყნად სულით რომ არვინ არა მგავს!...
ვთბები ოქტომბრის ნაზი ფერებით
და ვაძლევ სითბოს,
ლეკვსა და ნაგაზს.

მ...ს ხსოვნას

გქონდა სითბო და
სულის სინაზე,
გასხრევოსნებდა ეშხი ულევით, —
მაგრამ ცხოვრების შუადღის გზაზე
წამოგეწივნენ შავი ღრუბლები...

და ნაადრევად გაავდარება,
ტკბილი ღიმილის ტუჩთან შეშრობა...
წამში შემუსრეს ზამთრის ქარებმა
წლობით ნაგები გრძნობის შენობა.

გაქრა ნათელი მშვენიერ თვალთა,
მზის სხივი გექცა უკუნ ბნელეთად!
ის, რაც გძულდა და
ის რაც გიყვარდა,
აირია და შენში შეერთდა...

ამაოდ ვადგენთ გეგმებს და რუკებს,
ცხოვრება არის მოკლე თამაში:
სუყველაფერი იწყება უცებ —
და წყდება უცებ,
როგორც ზღაპარში.

დღეს ამ ქალაქში
უცხო ხალხი უფრო მეტია.
რ. ამაშუკელი

ჩემი ვერა,
ჩემი ვაკე,
მთაწმინდა და ფიქრის გორა..
თითქოს კარგად ვერც კი ვნახე
ყრმობამ სწრაფად ჩაიქროლა.

ბავშვობიდან მომეძალა
ტკივილი და ბედთან ბრძოლა, —
ნაადრევად გადამღალა
ამ ცხოვრების ფუჰმა რბოლამ.

დამიმალა ბევრმა ეზომ
ნესტანი და ნაზიბროლა, —
გაქრა ყველა წუთიც, მე რომ
ტრფობით გული ამითრთოლა.

„ზემელი“ და ხიდი ძველი,
სანაპირო და ბორანი...
მოგონება სანატრელი,
ვით ბაღლობა დასანანი.

როგორ დნება შავ ღრუბლებში
კაცის ზნე და შემართება!
და თბილისო,
ძველი ეშხი
შენც, ჩემსავით,
სულ გაკლდება.

დიდ სიყვარულს ველაჲ ვხედავთ,
ძველ უბნებშიც, ფართოდ გაშლილს,
თავის დარდით ცხოვრობს ყველა,
იკეტება ხალხი სახლში.

...ჩემი ვაჟე,
ჩემი ვერა,
მთაწმინდა და ფიქრის გორა, —
უკუღმართმა ბედისწერამ
თქვენს თავს ოდნავ დამაშორა.

. . .

ვბერდები და
არც კი მჯერა,
რომ ცხოვრებამ გადიქროლა!

ღამე მამადავითზე

ზაფხულის ღამით
დაღლილი და გულგატეხილი
მამადავითზე მარტო ვდგავარ
ღამის ფიქრებთან;
ძაძით მოსილი,
ცადატყორცნილ მთათა გრეხილი
ჩუმი ნიავეთ
ღამიძიმებულ შუბლს მიგრილებდა.

ღამის დუმილმა
იდუმალი ფიქრი არია,
უსმოდ აჩრდილნი იხმო შორი,
ცაში მავალი...
მესაიდუმლე ჩემი სევდის სავსე მთვარეა
და ვერცხლის სხივში განბანილი ტატოს საფლავი.

სული უკვდავი...
ცადასული ლურჯი მერანი,
სიმაღლის მპყრობი,
სივრცეებში ლაღად მფრინავი,
ისევ ჭიხვინებს,
თითქოს თავის მხედარს ეძახის,
დაუდგრომელი,
სევდიანი და უხილავი.

ძირს კი სიჩუმე,
მდუმარება სამარადისო,
სძინავთ წინაპართ,
საფლავს ურწევს მთვარის ნათელი...
მათი ცხოვრება
სამშობლოზე ზრუნვამ აავსო,
მათი ნაღვაწით არის სავსე დღეც დღევანდელი.

მათ საფლავებთან,
სუროსა და დაფნის ფოთლები
მუხლს იყრიან და
გაიკეთეს ბუდეც მერცხლებმა...
ღმერთმა ინებოს:
ამ დიდ კაცთა შთამომავლობას
წინაპართ გზებით სიარულის
ჰქონდეს შეძლება.

მარტი

მიწას ეცემა გამთბარი სხივი,
მთებსაც თოვლისგან დაეტყო დაღლა,
საგაზაფხულო სურნელი ღვივის,
ნაპირს აწყდება ცისფერი-ტალღა.

ზამთარი მიდის კენესით,
გოდებით,
გრძნობა კი თბება,
ისწრაფვის მაღლა...
და ღღესაც გეძებ,
ერთს გელოდები,
მაგრამ არ ვიცი სადა ხარ ახლა.

ბული სიყვარულს და სითბოს ეძებს

თვალს ვახელ,
ვხედავ ჩემს ირგვლივ ედემს,
მეშლება გზები მწვანე და ფართო,
გული სიყვარულს და სითბოს ეძებს,
მაგრამ ჩემს გზებზე დავდივარ მარტო.

ვერ გავიკვლიე გზები სამშვილდე,
მემსხვრევა კოშკიც,
ნაგები ცაში, —

მაგრამ ღღეს მხოლოდ ისღა მამშვიდებს,
რომ დაერჩი სულით ფაქიზი ბავშვი.

ოცნება ისევ მალხენს და მათრობს,
ჯერ არ დამდგარა ჩემი გლოვის ღღე; —
მითხარ,
სადამდე ვიარო მარტომ,
ან შენთან როდის უნდა მოვიდე?!

შემიცანი და ბოლომდე მენდე,
ვიდრე, ვით სანთელს,
შენი მზე მადნობს —
და ამ მშვენიერ მშობლიურ გზებზე
ნულარ მატარებ სრულიად მარტოს.

სიუჰარულის მოზაიკა

სამშობლოს გზებზე დავდივარ მარტო,
ირგვლივ წივიან ცივი ქარები...
კვლავ უშენობას მწუხრის ჟამს ედარდობ,
შენს თბილ სუნთქვას ვგრძნობ და მენატრები.

* * *

ვეტრფი და შეეხარი მარად
შენს სახეს
და ქართლის ცას...
წლები გამომტაცა ქარმა
და მაინც სიკეთის მწამს.

* * *

დროდადრო რაღაცას ვწერ,
ვოცნებობ,
ძველ ქუჩებს ვტკეპნი —
და მუდამ გიგონებ შენ,
ანგელოზს მშობლიურ ქვეყნის.

როს მთვარე ნათელ სხივს მფენს,
ვარსკვლავთა გალობაც მესმის,
მაშინაც გიგონებ შენ —
და ელოცავ უკეთეს მერმისს.

* * *

...და მზე რომ ჩავა,
ცაში ავლენ ანგელოზები,
ჩვენს გასახარად ვარსკვლავებიც ბევრზე ბევრია...
წყნარ მთვარის შუქზე
ჩემს სიყვარულს დაველოდები,
მჯერა,
ჩემთანაც მოფრინდება ლურჯი ფერია.

* * *

სულმა მშფოთვარემ
ლურჯ სივრცეში ვერ გაიხარა,
ოცნების გზებზე
მარტო მალე დავიქანცები, —
დღემდე ვერა ჟღერს აწყობილი ჩემი გიტარა
და ვერც აივსო ღვინით ჩემთვის ჯიხვის ყანწები!

სვებიცხოველი

ქართლის დიდება მხრებით უჭირავს,
გუმბათს კი ფარავს სივრცე კეთილი —
და დგას ფიქრებში,
როგორც ტყის პირას,
რუხი კურდღელი, ყურდაცქვეტილი.

აქ საქართველოს ცხელი გული ძგერს,
სულს წვდება ცის და მიწის მშვენება;
მზეც ისე ანთებს ჯვრის ძველ მონასტერს,
თითქოს დღეს მორჩა მისი შენება.

მსოფლიოს სევდას უღლად დაიდგამს,
მაგრამ ამხნეებს მთების გრეხილი —
და ერწყმის მცხეთას,
ვით მზის ჩასვლის ჟამს,
ჯაგნარს,
კურდღელი
ყურდაცქვეტილი.

ქარი

გაჰკივის ქარი...
კაკუნით სარკმელს
ის ეჭახება,
სურს სახლში მოსვლა, —

ვერ აშბობს სათქმელს,
ვერც გრძნობებს ამხელს,
ველარც გარეთ ძლებს,
მქროლავი ობლად.

მონატრებია სითბო ოჯახის
რა ყველგან ქროლვით გული იჯერა...
და ვისმენთ კართან ქარის მოძახელს,
მისი მშფოთვარე გულის სიმღერას.

ვერ დავპატიჟეთ სახლში სტუმარი:
ჩვენ გვეშინია მისი სიცივის,
ის კი ჩვენს ირგვლივ დაჰქრის მუქარით,
ყეფს სიბრაზით და
ცივად იცინის.

ბოლოს ჩუმდება შფოთვით დაღლილი,
ღრუბლებს ეხვევა,
მკრთალ მთვარეს აჩენს...
და მერე მთებში წვება ლანდივით,
მყუდრო სავანეს ავედრებს გამჩენს.

. . . .

ერთი მითხარი, რად დაჰქრი ქარო,
ვის კვალს დაეძებ,
სადა გაქვს ბინა?
მეც ხომ შენსავით ლაყვარდით ვხარობ,
მეც ხომ შენსავით ნაგარდი მინდა.

ნეტავ ვიცოდე,
რას მღერი ქარო,

ბოდესაც მთებში ათენებ დილას?
მიყვარხარ,
რადგან მეც შენებზე ვჩქარობ,
და შორეული ლაქვარდი მხიბლავს.

ერთი ცის ქვეშ

მტკვარსა და არაგვს შორის
ჩაფიქრებულა მცხეთა,
ატმის ყვავილით გორი
ახალ გაზაფხულს ხედება.

ცის გუმბათს ჰკვეთენ ისევ
მყინვარი,
უშბა,
შხელდა...

მე კი თბილისის სივრცე
დღეს მაკავშირებს შენთან.

ვიცი,
ხარ სადღაც ახლოს,
შეჰხარი ქართულ სივრცეს...
და როცა ჩემზე ფიქრობ,
გული ძლიერად გიძგერს.

იციმციმე, ბედის ვარსკვლავო

რად მრისხანებ, ჩემის ბედის ვარსკვლავო?

ნ. ბარათაშვილი

არვინ მომცა წამალი და მალამო,
სული შფოთავს,
ირევინ ფიქრები....
რად ხარ მკრთალი,
ჩემი ბედის ვარსკვლავო,
იციმციმე,
ენთე,
ნუ ჩამიქრები.

ცივზე ცივი,
უკარება რადა ხარ,
ამ სიშორეს ნეტა ვისთვის ინთები?
მოწყალებით გადმომხედე ხანდახან,
მე შენს ნათელს ველი თავდავიწყებით...

დღეს თქვენ მყევხართ, —
ოცნებავ და კალამო,
დღეს თქვენ მშველით,
თორემ გადავირევი.
შენც თუ გაქრი,
ერთადერთო ვარსკვლავო,
ლურჯო ფიქრო,
მჯერა,
არ გამიქრები,

გაჯაფხული უძოგს გჯაჯე

ხეები მიწვდიან ხელებს, —
მიყვები მუხნარს და თელიანს,
მტრედივით ღულუნებს ღელე,
უძოზე ნაძვები მღერიან.

ყურს ეუვდებ მდინარის ბუტბუტს,
თვალს ეავლებ მწვერვალებს ნისლიანს,
შემთვრალი აპრილი მოჰქუხს,
ფიქრები სივრცეში მიჰქრიან.

აპრილი აღვიძებს ფესვებს,
აცოცხლებს ყლორტებს და მერქანს, —
სული კი ნაღდ სიტყვებს ეძებს,
რომ გრძნობას სახელი ერქვას.

მახარებს კვირტების ფეთქვა,
ბალახზე დაღვრილი სხივია...
მას, რაც მე მეწადა მეტქვა,
სხვები უკეთესად იტყვიან!..

არა ვარ გულგრილი, უძმო,
გულს ხელით ვიჩერებ, ღელვიანს,
მღერის მშვენიერი უძო,
ჩემი ოცნებებიც მღერიან.

აპრილი

ხე ყვავილთ ნისლში
 ჩაიძირა,
გათეთრდა სულმთლად
და დაემსგავსა ბაბუაწვერას, —
გაფრენა უნდა.
მწვანე ფოთოლი შეეპარა
 ვარდისფერ ატამს,
გამოიღარა,
გაზაფხული
 მთა და ბარს ხატავს.
მზე ეფერება
 ვარდებს,
 ტყემლებს,
 ნუშებს
 და ალვებს,
ვაზი კი ცრემლებს
 და სიყვარულს
 მიწაზე აფრქვევს.
ტყე აღარ კვნესის,
გაძარცვული,
 ზურმუხტი მოსავს,
ხვდება ალერსით
 გაზაფხულის
 მშვენიერ მოსვლას.
წალკოტად იქცა
 ველ-მინდვრები,
 მწვანე გორები, —
გრძნობით ემდიდრდები,
 მშობელ მიწას ვეამბორები,

მხოლოდ სიზმარში

ოცნება იყო... და სინამდვილემ
ესეც წამართვა, ესეც შეშურდა.

გალაკტიონი

სიზმარში ვმართავ მანქანას,
სიზმარში ვცურავ ცაში,
ვკოცნი მშვენიერ მანანას,
მის დაწნულ დაღალს დავშლი.

ძილში დიდ საქმეს ვაკეთებ, —
ვწერ პოემებს და ლექსებს,
პკუას ვარიგებ თავხედებს,
ვაჩვენ რაინდულ წესებს...

არ მეშინოდა არაფრის,
სიზმრად მწყალობდა ბედი, —
ზღვიდან ვიღებდი მარგალიტს,
ციდან ვარსკვლავებს ვკრეფდი.

ცას ვკვეთდი,
როგორც მიმინო,
ზღვასაც ვაპობდი ორად...
მაგრამ როდემდე ვიძინო
სიზმრის ლოდინში ობლად?!

ვდგები,
რა წამსაც იალებს,
ახალ ცხოვრებას ვიწყებ —
და ისევ ვებრძვი გრიგალებს,
ყინვას,
სეტყვას
და სიცხეს.

ი. გრეშაშვილის გახსენება

დღესაც გიგონებს ძველი იერით
შენი ყაყაჩო,
შენი პირიმზე,
როგორც სიყრმეში,
ისე ხნიერიც,
შეყვარებული დარჩი თბილისზე.

მგონია, დღესაც ნელა მიყვები
მწვანე ველებს და ტყიან მადლობებს —
და გულით ხარობ,
როცა ჩიტები
ლამაზ მამულში ტკბილად გალობენ.

ქუჩაში გასვლას ვერვინ გასწრებდა,
ძალას გმატებდა, მაშვრალს, დილის მზე,
შენ —
შეყვარებულს ლამაზ ქალებზე,
სამშობლოს მთებზე
და შენს თბილისზე.

ზაფხულის უშადღე

მინდორს უშადღის მოაწვა სიცხე,
ბალახი მზის სხივს ქედს უხრის უხმოდ,
მუხა აგვისტოს ჩაითვლის რიცხვებს,
სექტემბრის სიოს და ღრუბლებს უხმობს.

მწველი მზის ცქერას ვერ უძლებს ჩრდილი,
თაკარა სხივი მწვანეშიც ატანს
და მორევია წყაროსაც ძილი,
მიწაში ჩაფლულს, უდროოდ გამდნარს.

ჰაერში ბული ტრიალებს, ბრდღვინავს,
და ციდან დაბლა, მიწისკენ იწევს, —
თითქოს თონიდან ონავარ ნიავს
მოურეკია უღევი სიცხე.

ჩიტიც გუდვს ნატროვს

ალბათ ეს წელიც უაზროდ გავა,
ბევრჯერ დაკოდავ ამ გულს,
ვიცი მე...
და მაინც გრძნობის დარაჯად ვდგავარ,
რომელსაც თელავს შენი სიცივე.

ვერ ავცდი შენს ეშხს,
შენს მაცდურ ნექტარს,
ვერც შეგაჭერი დალის დალალი...
და დღესაც შენით სუნთქავს და ფეთქავს
ფიქრი მწველი და
გრძნობა ალალი.

ეს აზრი აღრეც მრავალჯერ ითქვა,
მას ძველი სიბრძნე საფუძვლად უდევს:
სადაც არ უნდა იფრინოს ჩიტმა,
ის უბრუნდება საკუთარ ბუდეს.

ამდენ წელს შენ ერთს
გელი და გეტრფი,
შენს ცდაში ურცხვად ზამთარი მათოვს, —
შენც ფოთლებივით დაგცვივდა წლები,
ორივე ვრჩებით დიდ გზებზე მარტო...

და ზოცა ჩემი არც გინდა ნახვა,
მე შენზე ნატვრის ქარგვას ვუნდები;
მჯერა,
ჩიტივით ბევრ მხარეს წახვალ
და ბოლოს გრძნობით დაგვიბრუნდები.

* * *

მოდო, გეძახი ასი წლის მერე,
დამნაცროს ელვამ შენი ტანისა...

გ. ჯეონიძე

ათასი დღე და ათასი ღამე
გნატრობ და გიხმობ დღეში ათასჯერ.
ან დიდი გრძნობის იწამე რამე,
ანდა — სიკვდილით დღესვე დამსაჯე.

შენი ნაკვთებით დღე მითენდება,
გამათბე,

ობლად ყოფნა მაკმარე;
ან მომანიჭე შენი მშვეენება,
ან გამითხარე მწარე სამარე.

ჩემი ოცნება,
უკიდებანო,
ცაში აიჭრა,
როგორც არწივი...
სათოფეზეც რომ არ გამეკარო,
მაინც დარჩები ჩემი ნაწილი.

დღეს ერთადერთი მბუგავს წადილი,
სხვა ვერაფერმა ველარ გამართო, —

ვარ შენი ტრფობით გულში დაჭრილი,
ველად გაჭრილი
უმისამართოდ.

ძნელ სიყვარულში ბოლოს ემარცხდები
და ხელი მრჩება ცაში აწვდილი.
ტკბილი იმედიც კლდეს ენარცხება,
ვით დაკოდილი ისრით არწივი.

ადრეც გამჩნევდი ცისფერ ბურანში,
არც გიცნობდი და
ჩემად გინატრე!
მწვავდი, ვით თორნე
და ვით ბუხარი,
თვალს მჭრიდი, როგორც მზე და სინათლე.

...და განა მარტო ათასი ღამე
მომგონებიხარ ჩემად მრავალჯერ...
რად მწამლავ ფუჭი ოცნების შხამით,
მწარე სიშორით რატომ დამტანჯე?

სოფელში დაჯამთრდა

დეკემბერია —
და ბებერ მუხას
სულ ორიოდე ფოთოლი შერჩა, —
შემოძარცვული ხეები წუხან.
ღრუბლებში სუსტი,
ფერმკრთალი მზე ჩანს,
ზამთარი უკვე მბრძანებლობს მთებში.
ღუმელში კუნძი ზარმაცად ბეუტავს,

შეციებული ბებია ხენეშის,
ისწორებს შალს და გაცრეცილ ლეჩაქს; —
მე ცივ ოთახში შემომამქვს შეშა —
და სულს ვშთაბერავ მომაკვდავ ბუხარს.

„პატარა“ კაცებს

„ო, გამარჯობა, პატარა კაცი!
რად გინდა ასე მაღალი სკამი,
ფეხებს რომ ველარ აწვდენ იატაკს?!“
„შენ გელიმება და არა გჭერა,
რომ ქვეყნად კიდეც არსებობს ფრთეზა“.
არჩ. სულაკაური

„ეს იყო სინდისით ვაჭრობა,
რა ექნა, გვაძს უნდა კვება“
„მაძლარი იყო და შიოდა“.

მ. ფოცხიშვილი

„სძულთ პოეტები პატარა კაცებს...“
„ზოგი... ციგნობით ჯობნის მწგნობარს.“
რ. ამაშუკელი

დაგბადა ღმერთმა პატარა კაცად!
პატარა კაცის ხვედრიც გაქვს მძიმე:
პატარა სული,
სიმცირე აზრთა,
არაფრის განცდა
და სავსე ჯიბე.

პატარა კაცმა გვატყინე გული,
ღალატობ თვისტომს,
მიწითაც ვაჭრობ;

მიზნად გაქვს მსოლოდ:
იშოვო ფული
და სხვაზე მეტი მოზიდო სარჩო.

გაიგე ძვირფას ნივთების პეწი,
გაქვს კაბინეტი,
მანქანაც დაგყავს, —
გაცვია ჭინსი,
ტყავი და ბეწვი,
„მარლბოროს“ ქაჩავე,
აყოლებ ყავას.

სიხარბით, შურით
მშვიდად ვერ გძინავს,
მამულზე ფიქრი საერთოდ არც გსურს —
და ყიდი მისხალ მშობლიურ მიწას,
ჩვენს ქართულ ნამუსს
და დიად წარსულს.

ვერ იძენ ცოდნას,
დაიხშე ტვინი,
იტენი ჭიბეს სიბილწის ფასად,
თუმც გიდგას სახლში
დოვლათის ზვინი,
ცხოვრებას მაინც ვერ უგებ ლაზათს.

არ იცი,
ქვეყნად რას ქმნიდა ხალხი,
არც გაგეგება ვაჟკაცთა წესის;
შენ თუ შეგმატებს, —
წარბსაც არ დახრი,
ცხელ ტყვიას გულში მოძმესაც ესერი...

იღერებს ყელსაც პატარა კაცი
და ეგუება თავის ბედს, მძიმეს,
თავადურ ეშხით უჭირავს ყანწი,
თუმც ბნელი საქმით ისქელებს ჯიბეს.

...ბოლოჟამს გეტანჯავს სიმცირე ფერთა,
ხუნდება ჩვენი მწვანე მთა-ველი; —
პატარა კაცი მრავლდება ქვეყნად,
პატარა ხდება დიდი ქართველი!

* * *

ქართლის მიწაზე ვრცელდება სენი: —
კაცთმოძულების ავადმყოფობა,
დღით-დღე მოკლდება ცხოვრება ჩვენი,
სიკვდილის ბადეს გვიქსოვს ობობა.

დრო მიმდის,
მაგრამ მას ქედს არ ვუხრი,
თუმცა ღრმავდება სულის ჭრილობა...
ისევ მამულის აწმყოზე ფიქრი,
შვილებზე დარდი —
და უძილობა.

• • •

ქვეყნად რომ არ იყოს კოლო და ბალღინჯო,
ჩრჩილი, მორიელი, —
სიავეც არც ერთი,
კაციც უნამუსო
და სულით მახინჯი,
ბოროტი, ვერაგი,
ფლიდი და გამცემი; —
რომ უბედურება,
მკვლელობა არ მოხდეს,
სიკვდილის აქლემიც არ დაგვხედეს კარებთან, —
მაშინ იქნებოდა სამყარო სამოთხე
და ნამდვილ სამოთხეს ვინლა ინატრებდა?!

ლ-ს ხსოვნას

მოგონებათა იღვრება წყება,
გამქრალი წლებიც ვერ დამამშვიდებს...
ვერ დავესწარი შენს გასვენებას,
ვერც შენზე გლოვას
და პანაშვიდებს!

ყვავილთ მხარეში გწადდა დარჩენა,
პეპელასავით დაჰქროდი ველად...
მაგრამ მოგისწრო ცის განაჩენმა
და ნაადრევად დაგვტოვე ყველა.

მოულოდნელად,
ლანდივით გაქრი,
როგორც მზის სხივი,
როგორც სიზმარი, —
ზაფხულში ცივი მოვარდა ღვარი,
ბოლო სათქმელიც ველარ გვითხარი.

...იგივე ქარი ქედებზე დაქრის,
იგივე მთვარეც ცაზე მიგორავს, —
მაგრამ ცხოვრება კაცის და ქალის
იყო...
და თურმე არა იყო რა!

უსასრულო ოცნება

ო, მომავალზე მომდევნო ფიქრო,
რა წარმტაცი ხარ, რა დიდებული
გალაქტიონი

და ოცნებაში მიდის ცხოვრება,
მაგრამ ოცნებაც ხომ ცხოვრებაა
ო. ჭილაძე

დღესაც კვლავ მჯერა: —
უკეთეს ლექსს ოდესმე დავწერ,
უკეთეს ქალთა სილამაზით მოვიხიბლები,
გააზრებულად შემდგომ ვივლი
ცხოვრების გზაზე
და მეყოლება უკეთესი კიდევ შვილები.

რწმენა, იმედი, —
კაცისათვის არის ჰაერი,
ხოლო ოცნება არის წყალი,
ღვინო და პური;
ყველა სურვილიც ფანტაზიით არის ნაბერი
და არის ძალზე ბუნდოვანი და უცნაური.

ერთი ცხადია,
ტანჯულ კაცსაც შეელის ოცნება
და გულს უკეთებს შემოდგომის ნაზი ფერები...
მეც ფიქრით ვცოცხლობ,
დეკემბერი სანამ მომწვდება,
სექტემბრის მზეს და
წითელ ბორცვებს მივეფერები.

ავისხამ აბჯარს —
და ქამარში გავიკეობ ხანჯალს,
თუმც წლები მწყდება,
ვით ძველ ხალათს ქარვის ღილები; —
დღესაც კვლავ მჭერა:
წინ ლამაზი ბილიკი დამრჩა
და უკეთესი ჩვენებებით მოვიხიზლები.

დღევანდელი მარტოა ვიარა

მე ხრიოკ გზებზე დიდხანს ვიარე,
შენამდე მოველ შორი გზის მოვლით,
საესე სინათლით და სიანკარით,
ვით საახალწლო,
სპეტაკი თოვლი.

მე ცხოვრებაში მინახავს ბევრი,
წამებიც ტკბილი,
დღეებიც ავი,
ხშირად ვაპობდი ქარიშხალს მკერდით,
მღელვარე წყლებსაც ვსერავდი ნავით.

და ჩემს ყმაწვილურ ვნებათა წვაში,
ქვეყნის ტრიალში მარტო ვიყავი,
როგორც ნაფოტი ბობოქარ ზღვაში,
ზურმუხტ ნაპირზე გაურიყავი.

ზოგჯერ კი სუსტი სიოც მაქცევდა,
მუხლებსაც მკვეთდა აღმართი მცირე.
მაგრამ დავძლიე მრავალ წამებას
და დაკარგულიც გამოვიტირე.

ჩამოვალწიე ამგვარად დღემდე,
ცხოვრებას ისევ ვიწყებ თავიდან,
რადგან ოცნებებს ბოლომდე ვენდე,
თუმცა ზაფხულიც ჩემი გავიდა.

ბოლოს გიპოვე მთვარის ნაზ სხივში —
მაისის ვარდი,
ფაქიზი სულის.
დიდება იმ ცას
სადაც შენ იშვი,
მიწას,
რომელზეც ხარ ამოსული.

წვიმიანი შემოდგომა

შემოდგომა, —
წყვილად
ხმელი ფოთლები ცვივა,
კვლავ დაღვრემილი დილა,
ქარი ქრის,
წვიმს და ცვივა.

ცა ღღეს დაგვეურებს მწყრალად,
გავვიდგა გრძნობით, ფიქრით,
მზის სხივაც დაგვემალა
სადღაც შორს,
მთებს იქით.

როგორც ცრემლები,
ხიდან
მსხვილი წვეთები ცვივა,
ასე რად აგვეკიდა
შეჩვენებული წვიმა?!

მთებს ენატრება მზე და
ზეცის ტატნობი წმინდა,
ცაში კი —
როგორც სევდა,
ისევ ჰკიდია წვიმა.

დაბრუნება პარქიდან

ქვეყნად მრავალგან დამხვდა მეჭლისი, —
ბედის აკვანმა სად არ მარწია?!...
მაინც რა გვიან ვნახე ხერთვისი,
ჩემი თმოგვი და
ჩემი ვარძია!

ბოლოს ვიხილე ქართლის დიდება, ო
დროზე ვერ ვცანი სიბრძნე ანისი, —
ჩემს ცაზე სხივაც გვიან ინთება,
ნეტარი ხმებიც ირგვლივ არ ისმის.

ლურჯი იმედიც უკვე მღალატობს, —
სევდიან მზერით ჩემს მთებს გავყურებ:
რად ვერ მივეცი მეტი სამშობლოს,
მის დიდებას რად ვერ ვემსახურე?!

...ჩემშიც,
ვით კლდეში,
გამოიკვეთა,
უფლისციხე და
შორი ვარძია...
მაგრამ მივდივარ ისე ქვეყნიდან,
რომ სულმა სივრცეს ვერ შეაღწია!

ერთს გნატრობ

ერთს თქვენგანს ეკუთვნის
სულ ჩემი წიგნები.
გალაქტიონი

ერთს გნატრობ, —
როცა მზე მიწას ხრუკავს
და როცა ზამთრის ქარი ქრის ცივი...
ვნებდები მარად გრძნობათა ბუხარს,
ნაცარშიც ღვივის იმედის სხივი.

ერთს გნატრობ, —
დილა როს ანთებს ცის თაღს,
როდესაც ღალ მთებს აეერცხლებს მთვარე, —
რადგან ცაც შენი ღიმილით ბრწყინავს
და შენით ხარობს მშობელი მხარე.

უშენოდ ყელში არ ჩამდის ლუკმაც,
ვერ მაძლევს შვებას სიმხნევეც დილის —
და მაინც ისევ ოცნებით ვსუნთქავ,
იმედი გულში ბოლომდე ღვივის.

მაისი ღვება

ფრთებით გაკვეთავს ლაქვარდს მიმინო,
ჩაიხუტებენ ყვავილს მინდვრები,
მე კი გაზაფხულს მაშინ შევიგრძნობ,
შენი ტუჩებით როს დავითვრები.

ნაადრევი სიკვდილი

კარგი ვაჟაკის სიკვდილი

ვაი, რა ცოდვა-ბრაღია.

ხალხური

მეხუთე დღეა,
აქ მოდიან მწუხარე სახით
და ოთახებში ნათურები ანთია გვიან.
შენი სახლის წინ
მგლოვია რე ჩერდება ხალხი,
შედის ბინაშიც: —
კარი არის ყველასთვის ღია.

შვილებმა მამა,
დედ-მამამ კი შვილი დაკარგა,
დადუმდა კერა, —
მლაშე ცრემლის ბუდედ ქცეული...
აი, ასწია, ვით ზღვის ტალღამ,
ხალხის ნაკადმა,
გაციებული,
უსიცოცხლო შენი სხეული.

სახლებს შორის კი
ლალი სივრცე იშლება ლურჯად,
ცისა და მიწის არ ნელდება მძაფრი ქიდილი.
სიცარიელე შემოვიდა,
აავსო ქუჩა,
რომელზეც ხშირად ჩაგივლია
წრფელი ღიმილით.

ძაბით მოსილი მდეღვარება შენს უბანს გასდევს,
სასაფლაოსკენ მიმავალ გზას მიეყვებოთ ყველა.
მზე გადიხარა

შემოდგომის უღრუბლო ცაზე,
ცის ნაზ ფერებში იხაზება მწუხრის ჟამს სევდა.

და ირგვლივ გაქრა ნათელი და
ხმა მხიარული,
ყრუ სიჩუმეში ობლად დგანან ჩვილი
შვილები;

გაუკაცურდა შენი ქუჩა,
თავჩაქინდრული
ამხანაგები ბოლო გზაზე მიგაცილებენ.

მიგაცილებენ,
რომ მიგიღოს ქართულმა მიწამ, —
მკერდში, ვით დედა,
ჩაგიხუტებს ჩვენი მშობელი...
და ყველაფერი გაგიქრება ყრუ კედლის
მიღმა,
დარჩებით მხოლოდ შენ და მიწა
განუყოფელი.

უკანასკნელად დედის ტირილს შეიცნობს
ყურთან!
გაგვეჩხირება ყელში ცრემლად სიტყვა
ყოველი...
საფლავის კართან გულსაკლავად
დაჭკივლებს ზურნა
და შესანდობარს მწარედ შესვამს
ყარაჩოდელი.

თავს დაგახურეს —
და ლოდებმაც იწყეს სიმღერა,
მგონი ყველაზე შესაზარი,
რაც კი გვსმენია!
შენთვის გათავდა ყველაფერი...
თვით ეს სიკვდილიც —
შენი კი არა,
ეს სიკვდილი უკვე ჩვენია.

ახლა იცოცხლებ შენს დაძმებში
და შენს შვილებში,
გულში გვენთები,
ვით ლამპარი ჩაუქრობელი;
შენი საფლავი დაირწევა ვარდ-ყვავილებში,
რომელიც უკვე საფლავია შენი მშობლების.

ჩემი გაზაფხული იგვიანებს

დრო მიმდის და მაინც
ვერ მშვიდდება თვალი,
სულ რალაცას ვეძებ,
გრძნობას ველოდები;
მაგრამ ფეხქვეშ ვხედავ
გადათელილ ყვავილს...
სანუგეშოდ მრჩება
საქართველოს მთები.

გამიქრება სივრცეც,
ვით ოცნება ლურჯი,
ველარ ვნახავ მზის სხივს,
ვერც ამანთებს ქალი...
დღეს კი ესევე შფოთავს
ჩემი სული ჟრჩი, —
სულ ახალ გზებს ვეძებ,
სადღაც მივიჩქარი.

ხან მივყვები ტყიანს,
ხან ვენახს და ყანებს,
ბევრგან ვნახე ლხინიც,
მაგრამ მეტგან — გლოვია...

ჩემი გაზაფხული წელსაც იგვიანებს,
იგი ალბათ მხოლოდ შემოდგომით მოვა.

თეთრ აპრილის ცდაში
წლები გამიფრინდა,
ვესწრაფოდი ნათელს,
როგორც ღამის მწერი;
სანუგეშო ჰანგიც
ვერ ჩამესმა ციდან,
წვალემაში დგება ჩემი სექტემბერი.

ნეტავ ბედი გულქვა
საით გამაქანებს,
სანამ სულს გაყინავს
ნადრევი თოვა, —
ჩემი გაზაფხული ისევ იგვიანებს, —
ნუთუ იგი ჩემთვის
უკვე აღარ მოვა?!

ჯერ სიცხეა, მაგრამ
მალე წავა დარი,
უკვე ცივი ქარი
ძილს ამთავრებს მთებში...
გულს კი ისევ კორტნის
ავი კალენდარი
და მახსენებს, — მალე
რომ გავხდები ლეში.

ოხრად ჩაივლის ყველაფერი,
რასაც დახარბდი.
რ. ამაშუკელი

გეგონა,
ქვეყნად იყავ ძლიერი,
მაგრამ დაეშვა სიკვდილის ფარდა —
და უცებ მიხვდი,
რომ ვერაფერი,
ვერ მიგაქვს,
კუბოს ოთხ ფიცრის გარდა.

სიონში

ღმერთო, სამშობლო მიცოცლე...
ვაჟა

სანთლად ვენთე უსათნოეს ხატებთან...
საქართველო იმედის შუქს მმატებდა...
მ. ფოცხიშვილი

შენს ტაძარში მოველ ლოცვად,
სული ლაყვარდ სივრცეს ერთვის,
ჩემს სანუკვარს ვამბობ მორცხვად,
ბევრს გთხოვ...
მაგრამ არა ჩემთვის.

აუტყდება ბაგეს თრთოლვა,
ხელიც თრთოლვით სანთელს ანთებს;
საკმეველი ლურჯად ბოლავს,
ვეედრება თვალი ხატებს:

გალობს გუნდი, —
ხმები ტკბილი
წარმომიდგენს წუხილს გედის...
ლოცვას ვიწყებ მუხლმოყრილი
მამულისთვის, —
განა ჩემთვის.

ზამთრის მოახლოება

ნოემბერია...
სევდად გაგვღევს სიმოკლე დღეთა;
თმაგაცვენილი ტირიფები უნმოდ ტირიან,
ბრგვლივ ფერშეცვლილ ყვავილებს და
ხმელ ბალახს ვხედავთ,
დარბის კარდაკარ ცრვი ქარი,
ზამთრის პირია!

მერცხლების გუნდი
თბილ ქვეყნებში გაფრინდა წყებად,
ცაც შემოდგომის მწუხარებით გაცრეცილია,
ტყეს სამკაული, როგორც ცრემლი,
ტკივილით სწყდება,
ნოემბრის დღენიც ილევიან,
ზამთრის პირია.

მიყვება გუნდი წეროს დაღლილს და მეწინავეს,
ამაყად მყივარს,
აქაფებულ ღრუბლებში აჭრილს...
ისმის სიმღერა,
ჭირნახული დააბინავეს,
ქვევრებში ჯერაც არ დამცხრალა
ღუღილი მაჭრის.

* * *

ვიდრე ვაჭენებ ოცნების მერანს,
სანამ არ გაჩნდა გულში ფულურო,
მე მინდა შენი მიჯნური მერქვას
და ძვირფას სახეს მარად ვუყურო.

შენ კი ვერ ამჩნევ ვარსკვლავთა ღელვას
ვით ჩემს დიდ გრძნობას,
წრფელსა და უხმოს, —
რომელიც ასე ერთგულად დღესაც
სულის ანგელოზს თავისკენ უხმობს.

შენზე ოცნებით ვდგები მუდამდღე,
ვკრეფ გზებზე შენს ეშხს,
უქრობს და უხმობს,
რომელიც თავის ბოლო წუთამდე
სულს ჯადოსნური ჰანგებით უხმობს.

...და სანამ გრძნობა განაგრძობს ფეთქვას,
ვიდრე მშობელი მიწა ყვავილობს,
მე მინდა ჩემი მშვენება გერქვას,
რომ შემოდგომა გამიხანგრძლივო.

ყველას სადარდებელი

მე უბედობა ყოველთვის მღევდა,
გზებზე მეფინა უკუნი ღამე;
ამდენი წელი ვიარე ქვეყნად,
რომ სანუგეშო მენახა რამე.

რომ სასურველი მეპოვა ვინმე,
მიჯნური მარტოდ დავრბოდი ველად;
მბოჭავდა მუდამ ბორკილი მძიმე —
და თუ რამ ვპოვე, —
საოცრად ძნელად.

მაგრამ დღეს უფრო იმაზე ვწუხვარ,
მთლად რომ ირღვევა ერის ერთობა —
და ის,
რომ უშლის მამულის სუნთქვას
ჩემი და ხალხის უმოკმედობა.

მხოლოდ რჩეული რომ აგებს ტაძარს,
„ვეფხისტყაოსანს“ რომ სწავლობს ცოტა,
რომ გულში არ აქვს ხალხის კრეულ ნაკადს
სამშობლოს ტრფობა, —
ადრე რომ ჰქონდა.

ცხოვრება მძლის —
და ისევ ერთი
დარდი მძლევს,
გულზე ცეცხლი მედება: —
რომ არ მშობებრა მაღალმა ღმერთმა
ნიჭი,
რომელსაც ძალუძს ქმედება.

...ვიდრე შეეხსნიდეთ იმ ქვეყნის კარებს,
სანამ მიგვიღო ცემა ფერდობმა,
ღმერთო ძლიერო,
ყველას გვაკმარე
უმეცრება და
უმოქმედობა!

* * *

გადაიარა ცხელმა ივლისმაც, —
ბულს კი კვლავ ბუგავს ტრფობის ხანძარი...
ტკბილი იმედი შენი ხილვისა
მენგრევა,
როგორც ძველი ტაძარი.

ბადეში ტანიც,
სულიც გაება,
ვერ შეგელიე —
მაცდურ ავგაროზს;
ამიერიდან ჩემი წამება; —
და უგულობაც ღმერთმა გაკმაროს.

დმერთმა გაკმაროს
სიცივეც ზამთრის,
მხოლოდ აპრილის ფიფქი გათოვოს, —
სულიც ჩაგბეროს ნამდვილი ქალის,
რომ ბოლო გზებზე აღარ დამტოვო.

* * *

მთელ სიცოცხლეს
შენ ერთს გელი,
ერთხელ მაინც გულით მოდი.
რად ხარ ასე ულმობელი?
ცდაში დავდნი,
დონ კი ხოტი!

შენგან გაჩნრა ტრფობა სრული,
გახდი ჩემი გრძნობის სარკე, —
მაგრამ დიდი სიყვარული
არ შემარგე, —
დამეკარგე!

— ჰა, ეშვება ბოლო ფარდა,
გულს დაედო დიდი ლოდი...
დუღსინეა სხვას ჩაბარდა,
მარტო ვრჩები —
დონ კი ხოტი!

და ტირის ქარი ობოლთ სამარეს...

ანა კალანდაძე

სულს მიხუთავს სიყვარულის ზეავი,
არც მკლავს
და არც მიშვებს გასახარად.
რა უღმერთოდ მომანატრე თავი,
შუბლიც,
გულიც მწარედ დამელარა.

შენს ლოდინში სულშიც იწყო თოვა,
შენზე დარდით მეკუმშება გული.
ყველა სიტყბომ ადრე მიმატოვა,
ცხოვრებისგან მრჩება სინანული.

მაგრამ ჩემში ვინახავდი ნაზად
შენს სიყვარულს,
უსულგულო ქალო,
რატომ გინდა შენი სითბოს ნაცვლად
ჩამეხუტოს ცივი სასაფლაო?!

ყრმობა —

ცაში დაკარგული წერო,

შვიდი წელი —

გაფრენილი გნოლი...

ტრფობის ალი როგორ შევაჩერო?

ღრუბლებს ასცდა გულის ხანძრის ბოლი!

მალე მერვედ გაგვიქრება მარტი, —
ჩემი გრძნობის საწყისი და ბოლო;
აუხდენელ სიყვარულზე დარდი
საიქიოს როგორ გავიყოლო?!

სიცოცხლისგან არაფერი მრჩება...
შენც თუ წახვალ,
სხვა აღარვინ მოვა!
მარტო მოვკვდე, —
იყოს შენი ნება...
და საფლავიც დამიტკეპნოს თოვლმა.

თოვლმაც ცისკენ გაშეშვალს გზები, —
გამითეთროს ყველა ფიქრი შავი, —
რომ კვლავ ვფრენდე ლურჯ სივრცეში
გზნებით —
და შენც ოდნავ შეგაყვარო თავი.

სულშიც ზამთრდება

ისევ აყვავდა მღელო და კორდი,
დაეღივარ... ვწუხვარ და მენანება.
გალაქტიონი

მენანება წლები გარდასული,
სიყმაწვილე რა უაზროდ ვფლანგე!
გამიფრინდა უცებ გაზაფხული,
ქენება სახე,
კარგავს ღიმილს ბაგე.

მზემ დათუთქა მეოცნებე სული,
შემოდგომა ღრენით მომდევს გზაზე...
მეჩვენება,
რომ სიცოცხლის სურვილს
მეღარ აღძრავს მთების სილამაზე.

წყალში ვდგავარ,
მიკიღია ცეცხლი,
მზეზე ვარ და
მაინც ვეძებ სითბოს,
წლები გადის და კვლავ შენ ერტს გელი,
გული მხოლოდ შენს სინაზეს ითხოვს.

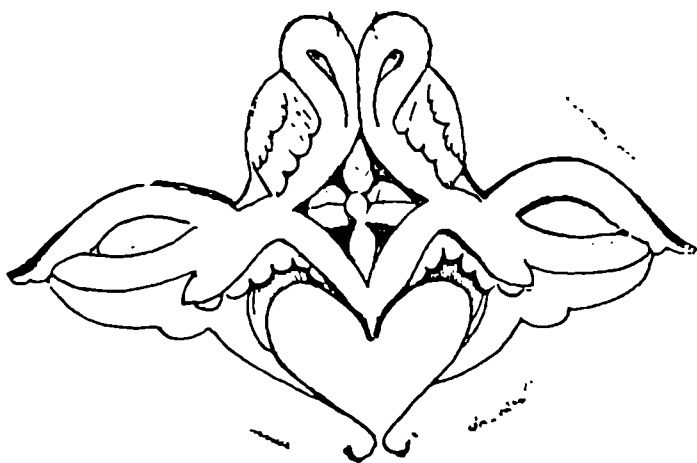
ოცნებაში იხარჯება ცეცხლი,
გაფრენილზეც მეტად მწყდება გული —
და მახსენებს ჩემი თმების ვერცხლი,
ბევრი რომ მაქვს უკვე დაკარგული.

ხანი გადის,
იოვლეება თავი, —
მაინც მიხმობს გრძნობა დაჩაგრული,
უშენობა ხდება შემზარავი,
შეებად მიჩანს შენი სიყვარული.

ვბერდები და
მეძალება თეთრი,
ძლივს-ღა ისმის შმაგი გულის ფეთქვა!
მავიწყდება ის,
რაც ასე ბევრი
სიყვარულზე შენთვის უნდა მეთქვა.

იზლუდება ჩემი სარბიელი,
მთაში თოვს
და მალე ბარშიც მოთოვს —
და ზამთარი უღმობელი ხელით
შემომაცლის უკანასკნელ ფოთოლს.

დრო სულ მიმდის, —
დავილიო ლამის,
ფეხს ვითრევ და
მაინც ვერ გზის ბოლოს...
მიმასპინძლებს მალე მიწაც შავი,
ამომცესებს სურვილების ორმოს!

სარჩევი

მუდამ გლოცავ	3
შემოდგომის მზე	4
გაფრენილი ახალგაზრდობა	4
***ჩოქვით დავიარე...	5
რა ვქნა თუ...	7
დეკემბრის თოვლი	7
***ცას ვლოცავ...	8
თუ ხარ პოეტი	9
***სასიყვარულოდ მოვედი ქვეყნად...	10
სულშიც, მიწაზეც თოვს	11
გაზაფხულდა	11
მაისის ღამე	12
მოკლეა საწუთროს მანძილი	13
მარად მეძახის ჩემი თბილისი	13
ნოემბრის ღამით	14
ზაფხულის ღამე რუსთაველის გამზირზე	17
ღამე გალაკტიონის საფლავთან	18
მოლი დამამშვიდე	19
იჩქარე	20
სულის სიმღერა	21
გვიანი შემოდგომა სოფლად	22
შენ იყავი ქარზე ცივი	23
***ვიცოა ზიყრმიდან...	25
სვეტიცხოვლთან	26
მხოლოდ შენსკენ მომაქანებს	27
და მაინც მჭერა	28
მარტის ღამე	28
ლექსი იწერება თავისით	29
ოდესმე	30
ყველა ვარსკვლავი გრძნობით ანთია	31
***სულს უნდა ვინმესთვის მოეკრძა...	32
გაზაფხულის მოსვლა	33
***დღესაც შენს კვალს...	35
მუდამ შეუქს მფენს	37
შენს ლოდინში	38
არავის ხეობაში	39
ვიცი, არ დამემღერება	40
მამა	41
რად მეშორები?	43
***ამ საწუთროში...	44
ზაფხულის ღამით	45
ჩემი შემოდგომა	47
***მარტის ცას სიწითლე...	48
რად შემეფარე	49
ლექსის ქარიშხალი ჩემშია	50
პეტრიაშვილის ქუჩა	51
***ყმაწვილივით მიძგერს გული...	52
სექტემბრის ღამის ელემია	54
ზამთრის ღამეში	55

პაპს	56
რეაქცი მთებში	57
მხოლოდ შენთან ერთად	59
ნოემბერი	60
***მე მოგიძღვენი ცხელი გული..	61
გაადარება	62
გოგის პირველი თოვლი	65
დაანახე მთვარეს	66
სული ლალ სივრცეს ნატრობს	67
დღეს სხვა დროა	68
შენც დაგიზამთრდება	69
***ვერა ვგრძნობთ ჩვენს წლებს..	70
არ ვეფერები ცხოველებს	71
ეს ხსოვნას	72
***ჩემი ვერა. ჩემი ვაკე..	73
ლამე მამადავითზე	74
მარტი	76
გული სიყვარულს და სითბოს ეძებს	76
სიყვარულის მოზაიკა	77
სექტიცხოველი	79
ქარი	79
ერთი ცის ქვეშ	81
ოცმეტიმე, ბედის ვარსკვლავო	82
გაზაფხული უძოს გაზაფხუ	83
აპრილი	84
მხოლოდ სიზმარში	85
ი. გრიშაშვილის გახსენება	86
ზაფხულის შუადღე	86
ჩიტოც ბუდეს ნატრობს	87
***ათასი დღე და ათასი ღამე...	88
სოფელში დაზამთრდა	89
„აბტარა“ კაცებს	90
***ქართლის მიწაზე..	92
***ქვეყნად რომ არ იყოს..	93
ეს ხსოვნას	93
უსასრულო ოცნება	94
დღემდე მარტომ ვიარე	95
წიმიანი შემოდგომა	97
ღაბრუნება ვარძიიდან	98
ერთს განატრობ	99
მაისი დგება	99
ნადრევი სიკვდილი	100
ჩემი გაზაფხული იგვიანებს	102
***გეგონა, ქვეყნად იყავ ძლიერი...	104
სონეტი	104
მშობის მოახლოება	105
***უდრე ვაჭენებ ოცნების მერანს..	106
ქელს სადარდებელი	107
***გადაიარა ცხელმა ივლისმაც..	108
***მთელ სიცოცხლეს შენ ერთს გელი..	109
***სულს მიხუთავს სიყვარულის ზეავი..	110
სულში ზამთრდება	111

ტექრედაქტორი შ. კობიაშვილი

გადაეცა წარმოებას 6.07.92. ხელმოწერილია დასაბეჭდად 10.08.92. გარ-
ნიტურა ვენა. ფორმატი 60X80¹/₁₆. სააღრ.-საგამომც. თაბახი 4.48. ტირაჟი
3000 შეკვეთის № 232.

ფასი სახელშეკრულებო

საქართველოს რესპუბლიკის ბეჭდვითი სიტყვის დეპარტამენტი.
თბილისის სტამბა № 11, უშანგი ჩხეიძის ქ. № 19.

